

ተስማማ

ሮማ

ከእግዚአብሔር፣ ከራሳችንና ከሌሎች ጋር እንዴት
እንደምንስማማ

ጽሑፍ፡- በዋረን ደብልዩ. ዌርዝቢ.

ትርጉም፡- በመሐሪ ታደሠ

እርማት፡- በወርቁ ኤጄሬና ይግረም ረታ

የመጀመሪያ እትም 1997 ዓ.ም (2004 A.D.)

Copyright

© 2003 by SIM, Addis Ababa, Ethiopia. Originally published in English under the title of BE RIGHT. Copyright © 1977 by SP Publications, Inc. Cook Communications Ministries, 4050 Lee Vance View, Colorado Springs Colorado 80918 U.S.A.

All rights reserved.

መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት ያደረጉ መጻሕፍት

ማውጫ

መቅደም

1. ወደ ሮም ለመጓዝ መዘጋጀት (1:1-17) 1
2. እግዚአብሔር አሳልፎ ሲሰጥ (1:18-3:20) 15
3. አባታችን አብርሃም (3:21-4:25) 29
4. እንደ ንጉሥ መኖር (5:1-21) 43
5. ለመኖር መሞት (6:1-23) 55
6. ሕግና ክርስቲያኖች (7:1-25) 67
7. ፍጻሜና ነጻነት (8:1-39) 80
8. እግዚአብሔር ይሳሳታልን? (9:1-33) 93
9. የተዛባ ጽድቅ (10:1-21) 104
10. እግዚአብሔር በእስራኤል ላይ ያለውን
ነገር አልቋጨም (11:1-36) 115
11. ትክክለኛ ግንኙነቶች ማለት ትክክለኛ
ኑሮ ነው (12:1-13:14) 127
12. ክርስቲያኖች በማይስማሙበት ጊዜ (14:1-15:7) 141
13. በእንቅስቃሴ ላይ ያለ ሰው (15:8-16:27) 155

መቅደም

በራሱህ ሕይወት፣ በሌሎች ሰዎችና በዓለም ላይ ያሉትን የተሳሳቱ ነገሮች ከማየትህ የተነሣ ዝላህ ከሆነ፣ ጳውሎስ የጻፈው የሮሜ መልእክት ለአንተ ነው።

የሮሜ መልእክት ፍሬ ነገር «የእግዚአብሔር ጽድቅ» ነው። በዚህ መልእክቱ ከእግዚአብሔር፣ ከራሳችንና ከሌሎች ጋር እንደምንስማማ ይነግረናል። በተጨማሪም ጳውሎስ አንድ ቀን እግዚአብሔር ፍጥረትን ሁሉ እንደሚያስተካክልና በተለይም «ለአይሁዳውያን ችግር» መፍትሔ ሰጥቶ፣ ሰላምን በምድር ላይ እንደሚያመጣ ያብራራል።

የሮሜ መልእክት የተጻፈው ለዝንጉዎች (ለልቦ ቢሶች) ወይም ሃይማኖታዊ ቦታዎችን ለሚጎበኙ ሰዎች አይደለም። ይህንን መልእክት ስታጠና ብዙ ልታስብ ይገባሃል፤ ሆኖም የምታገኘው በረከት ከጥናትህ ጋር የሚመጣጠን ይሆናል። የሮሜን መልእክት ከተረዳህ፣ የቀረውን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ለማጥናት ቁልፉን አገኘህ ማለት ነው። ከዚያም በላይ፣ የውጤታማ ክርስቲያናዊ አኗኗርን ምሥጢር ታገኛለህ።

«ተስማማ» የሮሜ መልእክት ዝርዝር ማብራሪያ አይደለም። የመልእክቱን ዋና መልእክት እንድትረዳና ዛሬ በኑሮህ እንድትተገብረው ፍታቲያዊ አሰሳ ነው። ይህንን መጽሐፍ በሚገባ ከተረዳህ በኋላ፣ ጥልቅ ትንታኔ ወደሚሰጡ የማብራሪያ መጻሕፍት ብትመለከት የበለጠ ልትጠቀም እንደምትችል አምናለሁ።

ዋረን ደብልዩ. ዌርዝቢ

ሮሜ 1:1-17

ሐዋርያ ሊሆን የተጠራ የኢየሱስ ክርስቶስ ባሪያ ጳውሎስ በነቢያቱ አፍ በቅዱሳን መጻሕፍት አስቀድሞ ተስፋ ለሰጠው ለእግዚአብሔር ወንጌል ተለየ። ይህም ወንጌል በሥጋ ከዳዊት ዘር ስለ ተወለደ፤ እንደ ቅድስና መንፈስ ግን ከሙታን መነሣት የተነሣ በኃይል የእግዚአብሔር ልጅ ሆኖ ስለ ተገለጠ ስለ ልጁ ነው፤ እርሱም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። በእርሱም ስለ ስሙ በአሕዛብ ሁሉ መካከል ከእምነት የሚነሣ መታዘዝ እንዲገኝ ጸጋንና ሐዋርያነትን ተቀበልን፤ በእነርሱም መካከል የኢየሱስ ክርስቶስ ልትሆኑ የተጠራችሁ እናንተ ደግሞ ናችሁ። በእግዚአብሔር ለተወደዳችሁና ቅዱሳን ልትሆኑ ለተጠራችሁ በሮሜ ሳላችሁት ሁሉ፤ ከእግዚአብሔር ከአባታችን ከጌታም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን።

እምነታችሁ በዓለም ሁሉ ስለተሰማች አስቀድሜ ስለ ሁላችሁ አምላኬን በኢየሱስ ክርስቶስ አመሰግናለሁ። በልጁ ወንጌል በመንፈሴ የማገለግለው እግዚአብሔር ምስክራ ነውና፤ ምናልባት ብዙ ቆይቼ ወደ እናንተ አሁን እንድመጣ በእግዚአብሔር ፈቃድ መንገዴን እንዲያቀናልኝ እየለመንሁ ሁልጊዜ ስጸልይ ስለ እናንተ ሳላቋርጥ አሳስባለሁ። ትጽኑ ዘንድ መንፈሳዊ ስጦታ እንዳካፍላችሁ ላያችሁ እናፍቃለሁና፤ ይህንም ማለቴ በመካከላችን ባለች በእናንተና በእኔ እምነት አብረን በእናንተ እንድንጽናና ነው። ወንድሞች ሆይ፤ በሌሎች አሕዛብ ደግሞ እንደ ሆነ በእናንተም ፍሬ አገኝ ዘንድ ብዙ ጊዜ ወደ እናንተ ልመጣ እንዳሰብሁ አስከ አሁን ግን እንደተከለከልሁ ታውቁ ዘንድ እወዳለሁ። ለግሪክ ሰዎችና ላልተማሩም፤ ለጥበበኞችና ለማያስተውሉም ዕዳ አለብኝ፤ ስለዚህም በሚቻለኝ መጠን በሮሜ ሳላችሁ ለእናንተ ደግሞ ወንጌልን ልሰብክ ተዘጋጅቼአለሁ።

በወንጌል አላፍርምና አስቀድሞ ለአይሁዳዊ ደግሞም ለግሪክ ሰው፤ ለሚያምኑ ሁሉ የእግዚአብሔር ኃይል ለማዳን ነውና። ጻድቅ በእምነት ይኖራል ተብሎ እንደ ተጻፈ የእግዚአብሔር ጽድቅ ከእምነት ወደ እምነት በእርሱ ይገለጣልና።

ወደ ሮም ለመጓዝ መዘጋጀት

ግንቦት 24 ቀን 1738 (እ. ኤ. አ)፣ አንድ ተስፋ የቆረጠ ሚስቶናዊ «ሳይፈልገው» በለንደን ከተማ ወደሚገኝ አንድ መንፈሳዊ ጉባኤ ሄደ። በዚያም ተአምር ተፈጸመ። እርሱም በማስታወሻ ደብተሩ ላይ የሚከተለውን ጻፈ። «ለዘጠኝ ሰዓት ሩብ ጉዳይ ሲሆን፣ ልቤ ባልለመድኩት ሁኔታ ሲሞቀኝ ተሰማኝ። ለደገንነቴ በክርስቶስ ብቻ እንዳመንኩ ተሰማኝ። ኃጢአቴንም በሙሉ ወስዶ ከኃጢአት ሕግና ከሞት እንዳዳኝኝና ከኃጢአትና ከሞት ሕግ እንዳዳኝኝ ዋስትና አገኘሁ።»

ያ ሚሲዮናዊ ጆን ዌስሊ ነው። በዚያ ዕለት ማታ የሰማው መልእክት የማርቲን ሉተርን የሮሜ ማብራሪያ መቅድም ነበር። ከጥቂት ወራት በፊት፣ በዚህ ማስታወሻ ደብተሩ ላይ፣ «እኔ ለህንዶች ለመስበክ ወደ አሜሪካ ሄድኩ፤ እኔን ግን ማን ይለውጠኝ ይሆን?» ብሎ ጽፎ ነበር። በዚያ ምሽት በአልደርስጌት ጎዳና ጥያቄው መልስ አገኘ። ፍጻሜውም መላውን እንግሊዝ ያነቃነቀና ሕዝቡን የለወጠ ታላቁ የዌስሊይ መንፈሳዊ ተሐድሶ ነበር።

ጳውሎስ የጻፈው የሮሜ መልእክት የማርቲን ሉተርንና የጆን ዌስሊን ብቻ ሳይሆን፣ ዛሬም የሰዎችን ሕይወት እየለወጠ ነው። ከሌሎች የቅዱሳን መጻሕፍት ቃላት በላይ ማርቲን ሉተርን ከተራ ሃይማኖተኝነት በጸጋ በእምነት ወደሚገኝ የደገንነት ደስታ ያመጣው ሮሜ 1:17 ነበር። «ጻድቅ በእምነት ይኖራል»። የፕሮቴስታንት ተሐድሶም ሆነ የዌስሊ መንፈሳዊ መነቃቃት ጳውሎስ ከቆሮንቶስ ሆኖ በ56 ዓ.ም የጻፈው የሮሜ መልእክት ፍሬዎች ናቸው። መልእክቱን ወደ ሮም ያደረሰቸው የቤተ ክርስቲያኒቱ ዲያቆን ፌቤን (ሮሜ 16:1) ነበረች።

እስኪ አስቡት! እኔና እናንተም ለሉተርና ለዌስሊ ሕይወትና ኃይል የሰጣቸውን የእግዚአብሔርን ቃል ማንበብና ማጥናት

እንችላለን! እነርሱን ያስተማረው መንፈስ ቅዱስ እኛንም ያስተምረናል! ከዘመናት በፊት የነበሩትን የእምነት ሰዎች የለወጠውን መልእክት እኛም ብንረዳው፤ እኔ እናንተ በልባችን፤ በቤታችንና በቤተ ክርስቲያናችን መንፈሳዊ መነቃቃትን ልንለማመድ እንችላለን።

በመልእክቱ መግቢያ ባሉት ቁጥሮች ላይ፤ ጳውሎስ ራሱን በሮም ላሉት አማኞች ያስተዋውቃል። በመልእክቱ መጨረሻ እንደተገለጠው አንዳንዶቹን በግሉ ያውቃቸዋል ምክንያቱም በስም ጠቅሶ ሰላምታ ልኮላቸዋል፤ አብዛኛዎቹን ግን አይቷቸው አያውቅም። ስለሆነም በመጀመሪያዎቹ 17 ቁጥሮች ጳውሎስ ራሱን በሮም ከነበሩ አማኞች ጋር ለማዛመድ ሦስት መንገዶችን ተጠቅሟል።

1. ራሱን አስተዋወቀ (1:1-7)

በድሮ ዘመን አንድን መልእክት የሚጽፍ ሰው መጻፍ የሚጀምረው ስሙን በመግለጽ ነበር። ነገር ግን በዚያ ዘመን ብዙ ጳውሎሶች በመኖራቸው ለአንባቢዎቹ የጻፈላቸውን መልእክት የመጻፍ መብት እንዳለው ለማሳወቅ ተጨማሪ መግለጫ ስለራሱ መስጠት ነበረበት። ለመሆኑ የጳውሎስ ተልእኮ ምን ነበረ?

ሀ) የኢየሱስ ክርስቶስ ባሪያ ነው (1:1) - ጳውሎስ «ባሪያ» በማለት የተጠቀመበት ቃል በዚያ ዘመን ለነበሩ ሮማውያን ትልቅ ትርጉም ነበረው። በሮም ግዛት ወደ ስድስት ሚሊዮን የሚጠጉ ባሪያዎች ነበሩ። ባሪያ ደግሞ እንደ ሰው ሳይሆን፤ እንደ ዕቃ (ንብረት) ነበር የሚታየው። ጳውሎስ የክርስቶስ ባሪያ በመሆን ሊታዘዝና የጌታን ፈቃድ ሊፈጽም በፍቅር ራሱን ሰጥቷል።

ለ) ሐዋርያ ነው (1:1) - ሐዋርያ «በባለ ሥልጣን አንድን ዓላማ ሊፈጽም የተላከ» ማለት ነው። በዚያ ዘመን ለንጉሠ ነገሥት ወይም ለንጉሥ መልእክተኛ ይጠቀሙበት ነበር። ሐዋርያ የመሆን አንዱ መመዘኛ ከሞት የተነሣውን ክርስቶስን ማየት ነበር (1ኛ ቆሮ. 9:1-2)። ጳውሎስ ክርስቶስን በደማስቆ

መንገድ ላይ አይቶታል (የሐዋ. 9:1-9)፤ ደግሞም የአሕዛብ ሐዋርያ እንዲሆን ክርስቶስ የጠራው ያኔ ነበር። ጳውሎስም ለአብያተ ክርስቲያናት የሚያካፍለውን መለኮታዊ መግለጥ ከክርስቶስ ተቀበለ።

ሐ) ወንጌል ሰባኪ ነው (1:1-4) - የአይሁድ መምህር ሳለ እንደ ፈራሃዊ ለአይሁድ ሕግና ወግ ራሱን ለይቶ ነበር። ለክርስቶስ በተረታ ጊዜ ደግሞ ለወንጌል አገልግሎት ተለየ። ወንጌል «የምሥራች» ማለት ነው። ወንጌል ክርስቶስ ስለ ኃጢአታችን እንደ ሞተ፤ እንደ ተቀበረ፤ ከሞት እንደ ተነሣና የሚያምኑበትን ሊያድናቸው እንደሚችል የሚገልጥ መልእክት ነው (1ኛ ቆሮ. 15:1-4)። ወንጌል ከእግዚአብሔር የመነጨ እንጂ በሰው ሃሳብ የመጣ ስላልሆነ «የእግዚአብሔር ወንጌል» ነው (ሮሜ 1:1)። አዳኙን ክርስቶስን ማዕከል ስለሚያደርግ «የክርስቶስ ወንጌል» ነው (1:16)። የኢየሱስ ክርስቶስን አምላክነት ስለሚያውጅም ጳውሎስ ይህን ወንጌል «በልጁ ወንጌል» ብሎታል (1:9)። በሮሜ 16:25-26 ጳውሎስ «ወንጌሌ» ብሎታል። በዚህም ለቤተ ክርስቲያን አስተምህሮና አሕዛብ በእግዚአብሔር ዕቅድ ውስጥ ስላላቸው ስፍራ የተለየ ትኩረት የሰጠ መሆኑን ለማመልከት ነው።

ወንጌል አዲስ መልእክት አይደለም፤ ከዘፍጥረት 3:15 ጀምሮ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ተጠቅሷል። ነቢዩ ኢሳይያስ በምዕራፍ 1:8 እና በምዕራፍ 53 ና 55 ላይ ይህን ወንጌልን በትክክል ሰብኳል። ዛሬ እኛ ተጠቃሚዎች የሆንንበት ደኅንነት ምንም እንኳን ነቢያት የሰበኩትንና የጻፉትን ነገር በሙላት ባይረዱትም ተስፋውን ግን አውጀዋል (1ኛ ጴጥሮስ 1:10-12)።

ኢየሱስ ክርስቶስ የወንጌል መልእክት እምብርት ነው። ጳውሎስም ሰው፤ አይሁዳዊና የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነም ገልጾታል። የተወለደውም ከዳዊት ወገንና ከድንግል በመሆኑ (ኢሳ. 7:14፤ ማቴ. 1:18-25)፤ በዳዊት ዙፋን ላይ እንዲቀመጥ ያስችለዋል። ኢየሱስ ስለ ዓለሙ ሁሉ ኃጢአት ሞቶአል፤

ከሞትም ተነሥቶአል። ወንጌል ጌታ በምትካችን የመሞቱንና ድል የተጎናጸፈበትን የትንሣኤ ታምራት የሚያካትት ሊሆን፤ ጳውሎስም የሰበከው ወንጌል ይህንኑ ነበር።

መ) ለአሕዛብም የተላከ ነው (1:5-7) - ሚስቶናዊ የሚለው ቃል በላቲን ቋንቋ «ሐዋርያ - የተላከ» ከሚለው ቃል ጋር አቻ ነው። ምናልባት በሮም የነበረችው ቤተ ክርስቲያን አንድ ሳትሆን ብዙ ጉባዔዎች ነበሯት፤ ምክንያቱም ጳውሎስ በሮሜ 16 ላይ ለብዙ የቤት ለቤት ቤተ ክርስቲያናት ሰላምታ ጽፏል (16:5፤ 10፤ 11፤ 14)። እነዚህ አብያተ ክርስቲያናት እንዴት እንደተጀመሩ በእርግጠኛነት ባናውቅም፤ በበዓለ ጎምሳ ቀን በኢየሩሳሌም የተገኙት ሮማውያን ወደ አገራቸው ሲመለሱ ያቋቋሟቸው ሳይሆኑ አይቀሩም (የሐዋ. 2:10)። ጳውሎስ በዚህ መልእክቱ አይሁድንም አሕዛብንም መጥቀስ፤ እነዚያ ኅብረቶች አይሁድንም አሕዛብንም ያቀፉ እንደነበረ የሚያመለክት ነው። (አይሁድ፡ 2:17-29፤ 4:1፤ 7:1፤ አሕዛብ፡ 1:13፤ 11:13-24፤ 15:15-21።) በሮም ያሉት አብያተ ክርስቲያናት የተመሠረቱት በጴጥሮስ ወይም በሌሎች ሐዋርያት አልነበረም። እንደዚህ ቢሆን ኖሮ ሐዋርያት ወዳልደረሱበት ለመሄድ የተጠራው ጳውሎስ ሊጎበኛቸው ባላወቀ ነበር (ሮሜ 15:20-21)።

«ለተጠራችሁ» የሚለው ቃል መደጋገሙን አስተውሉ። ጳውሎስ ሐዋርያ ሊሆን ተጠርቷል፤ አማኞች ደግሞ በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የተጠሩ ናቸው፤ ቅዱሳንም ተብለው ተጠርተዋል። (ቅዱሳን «ለመሆን» አይደለም የተጠሩት፤ ቀድሞውኑም ቅዱሳን ናቸውና። ቅዱስ ማለት የተለየ ማለት ነው። አንድ ሰው በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ካመነ ይለያል እርሱም ደግሞ ቅዱስ ነው)። ደኅንነት እኛ ለእግዚአብሔር የምንሠራው ነገር አይደለም፤ ነገር ግን እርሱ እግዚአብሔር በጸጋው ይጠራናል (2ኛ ተሰ. 2:13-14)። በክርስቶስ ስታምኑ በጸጋው ትድናላችሁ፤ ሰላሙን ትለማመዳላችሁ።

የጳውሎስ ዋና ተልእኮ ወንጌልን ለአሕዛብ ማዳረስ ሲሆን፤ የአሕዛብ መናኸሪያ ወደሆነችው የሮማ ግዛት ሊሄድ ያለበውም ለዚሁ ነበር። እርሱ ወንጌል ሰባኪ ነው፤ ወንጌል ደግሞ የተሰጠው ለአሕዛብ ሁሉ ነው። ለነገሩ፤ ጳውሎስ የክርስቶስን መልእክት ይዞ ወደ ስፔን ለመሄድ አስቦ ነበር (ሮሜ 15:28)።

እንዴት እንደ ተሾመ ካተተ በኋላ፤ ጳውሎስ በእርሱና በሮም በነበሩት አማኞች መካከል ያለውን ትስስር ያጠናክራል።

2. ጭንቀቱን ገለጸላቸው (1:8-15)

ጳውሎስ ለመሠረታቸው አብያተ ክርስቲያናት ግድ እንደሚለው በሚገባ እናውቃለን። ነገር ግን በሮም ለነበሩት አማኞች ምን አሳሰበው? ብዙዎቹ ጳውሎስን ባያውቁትም እንኳ፤ እርሱ ስለ እነርሱ ደኅንነት ግን ግድ እንደሚለው ሊያረጋግጥላቸው ፈልጓል። ጳውሎስ ግድ እንዳለው የሚያሳዩ መረጃዎችን እንመልከት።

ሀ) ስለ እነርሱ አመለካከት (1:8) - «በዓለም ሁሉ» የሚለው የሚያመለክተው - የሮማን ግዛት በሙሉ ሲሆን፤ በሮም የነበሩት ክርስቲያኖች እምነት በዓለም ሁሉ ተሰምቷል። «መንገዶች ሁሉ ወደ ሮም ያመራሉ» እንደሚባለው፤ በዚያን ዘመን ከአንድ ቦታ ወደ ሌላ መጓጓዣ ይዘወተር ነበር። ለዚህም ነበር የቤተ ክርስቲያኗ ምስክርነት በየስፍራው የተሰማው። በዚህም ምክንያት ይህ አካባቢውን በማዳረስ ላይ የነበረ ምስክርነት ጳውሎስ ከቦታ ቦታ ካለ ብዙ ችግር በመነሣት እየተዘዋወረ ማገልገል እንዲችል እንደረዳው ግልጽ ነው። ለዚህም ነው ይህንን ምስክርነት ያወሳው።

ለ) ጸሎተኛነቱ (1:9-10) - ጳውሎስ በጸሎት እንዳገዛቸው ባያውቁም፤ ጌታ ግን አውቆታል፤ አክብሮታልም። (ስንቶኞችን ስለ እኛ የሚጸልዩ ሰዎችን እናውቅ ይሆን?) ጳውሎስ ከነበሩት የጸሎት ሸክሞች አንዱ ወደ ሮም ሄዶ በዚያ ያሉትን አብያተ ክርስቲያናት ለማገልገል ነበር። ቀደም ብሎ ሊጎበኛቸው ቢያስብም አገልግሎት ስለበዛለት ጊዜ አላገኘም ነበር (ሮሜ

15:15-33):: በኢየሩሳሌም ለነበሩት አይሁድ ቅዱሳን ከአሕዛብ አብያተ ክርስቲያናት የተሰበሰበውን ልዩ ስጦታ ሊያደርስ ከቆሮንቶስ ወደ ኢየሩሳሌም ለመሄድ በዝግጅት ላይ ነበር:: በዚህም ከኢየሩሳሌም ወደ ሮም ከዚያም ወደ ስፔን የሚያደርገው ጉዞ የተሳካ እንዲሆን ተስፋ አድርጓል::

ለነገሩ፣ የጳውሎስ ጉዞ ከባድ መከራ የበዛበት ስለ ነበር፣ ወደ ሮም የገባው እሥረኛም ሰባኪም ሆኖ ነበር:: በኢየሩሳሌም በአይሁድ ባለሥልጣናት በሐሰት ክስ ስለተመሠረተበት በቤተ መቅደስ ውስጥ ታስሮ ነበር:: ከዚያም በቄሣር ፊት ለመቅረብ የንጉሡ እስረኛ ሆኖ ወደ ሮም ተላከ:: ጳውሎስ ይህንን መልእክት በጻፈበት ጊዜ እሥረኛ እንደሚሆንና ሮም ከመድረሱ በፊት የመርከብ መሰበር አደጋ እንደሚደርስበት አያውቅም:: በመልእክቱ መደምደሚያ (15:30-33) ላይ፣ በሮም የነበሩ አማኞች ስለአሰበው ጉዞ እንዲጸልዩ አሳስቧቸዋል:: መጸለያቸውም ለበጎ ነበር::

ሐ. ይወዳቸዋል (1:11-12) - «ላያችሁ እናፍቃለሁ!» ይህ በታላቁ ሚስቶናዊ ጳውሎስ ውስጥ የነበረ የእረኝነት ልብ ነው:: በሮም ከነበሩት ቅዱሳን አንዳንዶቹ የጳውሎስ የልብ ወዳጆች ነበሩ:: ለምሳሌ፣ ጵርስቅላና አቂላ ስለ ጳውሎስ በነፍሳቸው የተወራረዱ ነበሩ (16:3-4)፣ «የተወደደችው ጦርሲዳ» (16:12) ና ሌሎችም ከጳውሎስ ጋር መከራን የተቀበሉ ሁሉ የልብ ወዳጆቹ ነበሩ:: በተጨማሪም የማያውቃቸውንም አማኞች ይወዳቸዋል:: አንዳንድ መንፈሳዊ ስጦታን ሊያካፍላቸው ናፍቋል:: በክርስቶስ ፍቅር ያለውን በረከት አብሯቸው የሚካፈልበትን ጊዜ ናፍቋል::

መ. የእነርሱ ዕዳ ነበረበት (1:13-14) - የአሕዛብ ሐዋርያ እንደ መሆኑ መጠን ወንጌልን በሮም የመስበክ ግዴታ ነበረበት:: ይህንን ዕዳውን በጊዜ መወጣት ነበረበት:: ነገር ግን ሌሎቹ ተግባራት ይህ እንዳይሆን አዘገዩት:: አንዳንድ ጊዜ በሰይጣን ውጊያ ዕንቅፋት ይገጥመው ነበር (1ኛ ተሰ. 2:17-20)፣ እዚህ

ላይ ግን ያዘገየው የጌታ ሥራ ነበር። በእስያና በግሪክ ብዙ ሥራ በመኖሩ ወደ ሮም ለመሄድ ጊዜ አልነበረውም። ነገር ግን ጳውሎስ ወንጌል የመስበክ ዕዳውን በሮምም መወጣት ነበረበት፤ ከጌታ ትእዛዝን ተቀብሏልና።

ግሪኮች ግሪካዊ ያልሆነን ሰው እንደ አረመኔ ነበር የሚቆጥሩት። በፍልስፍና ለዘመናት የታወቁ በመሆናቸው ግሪኮቹ ራሳቸውን እንደ ጠቢባን ሌሎችን ደግሞ እንደማያስተውሉ ይቆጥሩ ነበር። እኛ ለዓለም ሁሉ ሸክም ሊሰማን እንደሚገባ ሁሉ፤ ጳውሎስም ስለ ሰው ሁሉ ግድ ይለው ነበር። በክርስቶስ ያለውን የደኅንነት የምስራች አቅሙ የቻለውን ያህል ለሰዎች ካልተናገረ፤ ከተጣለበት ዕዳ ነፃ አይሆንም።

ሠ. ሊጎበኛቸው ትጉቷል (1:15) - በግሪክ ቋንቋ «ተዘጋጅቻለሁ» የሚለው ቃል ሁለት ዓይነት ትርጓሜ አለው። አንደኛው፤ በሐዋርያት ሥራ 21:13 እንደ ተገለጸው «ለመሞት እንኳ ተሰናድቼአለሁ» የሚለው መሰናዳትን ሲገልጽ፤ ሁለተኛው ደግሞ፤ በሮሜ 1:15 እንደ ተጻፈው «በሙሉ ልቦና» ለመሄድ መቁረጡን ያሳያል። ጳውሎስ ለመሞት ቢዘጋጅም፤ ለመሞት ግን አልጓንም። የጓጓው በሮም ያሉትን አማኞች ሊጎበኛቸውና ሊያገለግላቸው ነበር። የእርሱ ጉጉት እነርሱንና አገራቸውን ለማየት ሳይሆን፤ ነፍሳትን ለመማረክ ነበር።

የሮም ቅዱሳን ጳውሎስ ለሮም ክርስቲያኖች ግድ እንደሚለው የሚገልጹትን እነዚህን አምስት ማስረጃዎችን ሲያነቡ፤ ጳውሎስ ስለ እነርሱ ላለው ሸክምና የፍቅር አገልግሎት ስለ እርሱ እግዚአብሔርን ከማመስገን ውጭ የሚሉት ነገር አልነበረም። ጳውሎስ ለሮማውያን በጻፈው መልእክቱ የሚሰብከውን ወንጌል ምንነት መግለጹ አማኞቹን ለገብኝቱ የሚያዘጋጅበት መግቢያ ነበር። በዚህ ጊዜ የስሐተት አስተማሪዎች ወደ ሮም ገብተው በዚያ ያሉትን ክርስቲያኖች በጳውሎስ ላይ በክፉ ለማስነሣት መሻታቸው አይጠረጠርም (ሮሜ 3:8)። አንዳንዶች ሕግን እንደሚቃወም አድርገው ይከሱታል፤ ሌሎች ደግሞ ይሁዲነትን

እንደ ካደ ይናገራሉ። አንዳንዶች ደግሞ ስለ ጸጋ የሚያስተምረውን ትምህርት እያጣመሙ በኃጢአት መኖርን ያበረታታል ይሉ ነበር። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ውስጥ ጳውሎስ ወደ ሮም ለመሄድ መናፈቁ የሚያስገርም አይደለም። የክርስቶስን የወንጌል ሙላት ሊያካፍላቸው ወዷል።

ነገር ግን የክርስቶስ ወንጌል በሌሎች ቦታዎች ውጤታማ እንደሆነ ሁሉ፣ በታላቋ የሮም ከተማ ውስጥስ ይሠራ ይሆን? ጳውሎስስ ይላካለት ወይስ አይላካለት ይሆን? ሐዋርያው ያለምንም ጥርጥር እነዚህ ጥያቄዎች በሕሊናው ውስጥ በመነሣታቸው ነው በእርሱና መልእክቱን በጸፈላቸው ሰዎች መሐል ሦስተኛ የመገናኛ መንገድ ያበጀው።

3. መተማመኑን አረጋገጠላቸው (1:16-17)

እንዴት ድንቅ ምስክርነት ነው፡- «ዕዳ አለብኝ! ተዘጋጅቼአለሁ! አላፍርም!» ለመሆኑ ጳውሎስ ወደ ሮም ለመጓዝ ካለበ በኋላ ስለ ኃፍረት የሚፈተነው ለምንድን ነው? አንዱና ምክንያት፣ ወንጌል የሚታወቀው ስለ አንድ ድሃ አይሁዳዊ ዐናዒ ስቅለት በመናገሩ ነው። ሮማውያን አይሁዳውያንን ብዙም አያደንቋቸውም፣ በተጨማሪም በስቅለት መሞት አንድ ወንጀለኛ የሚገደልበት መንገድ ነው። ስለሆነም ተስቅሎ በሞተ አይሁድ እንዴት አድርገው ይታመናሉ?

ሮም ትምክህተኛ ከተማ ናት። ወንጌል ደግሞ የመጣው ሮማውያን ድል አድርገው ከተቆጣጠሯቸው ትንንሽ አገሮች መካከል ከሆነችው ከኢየሩሳሌም ነው። የዚያን ዘመን ክርስቲያኖች ደግሞ የማኅበረሰቡ ቁንጮዎች (ምሁራን ክፍል) አልነበሩም። ተራ ሰዎች እንዲያውም ባሪያዎች ነበሩ። ሮም ደግሞ ብዙ ፈላስፋዎችንና ፍልስፍናን ያውቃሉ። ታዲያ ከሞት ስለተነሣ አንድ አይሁዳዊ ምን ግድ ይላቸዋል? (1ኛ ቆሮ. 1:18-25) ክርስቲያኖች እርስ በርሳቸው በክርስቶስ አንድ ሆነው እንደ እኅትና ወንድም መተያየታቸው ከሮማውያን ኩራትና ክብር

ልማድ ውጭ ነበር። አንድ ትንሽ ድንኳን ሰፊ ወንጌልን ሊሰብክ ወደ ሮም እንደሚሄድ ማሰብማ ጭራሽ ቀልድ ይመስላል።

ነገር ግን ጳውሎስ በወንጌል አላፈረም! በመልእክቱ ድፍረት የነበረው ሲሆን፤ የማያፍርበትን ብዙ ምክንያቶችን ደግሞ በዝርዝር አቅርቦልናል።

ሀ) የወንጌል አመጣጥ፡ ወንጌሉ የክርስቶስ ወንጌል ነው (1:16) - ከቁሃር የሚወጣ ሕግ ሁሉ የሮማውያንን ትኩረት ያገኛል። ነገር ግን የወንጌል መልእክት የመጣውም ሆነ የሚናገረው ስለ እግዚአብሔር ልጅ ነው! በመግቢያ ዐረፍተ ነገሩ ላይ ጳውሎስ ይህንን መልእክት «የእግዚአብሔር ወንጌል» (1:1) ብሎ ጠርቶታል። መልእክቱ ከእግዚአብሔር ከመጣና የመልእክቱም ማዕከል ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሆነ ጳውሎስ ለምን ያፍርበታል?

የሁለተኛ ደረጃ ተማሪ ሳለሁ፤ የትምህርት ቤታችንን ቢሮ እንድጠብቅ ተመርጬ ነበር። ሌሎቹ ጠባቂዎች በሕንፃው የተለያዩ ክፍሎች ቢመደቡም፤ እኔ ግን የትምህርት ቤቱ ዋና ቢሮ በር ላይ ነበር የምቀመጠው። በዚህም ምክንያት ጠቃሚ መልእክቶችን ለተለያዩ መምህራንና ሠራተኞች እንዲሁም አንዳንዴ ለሌሎች ትምህርት ቤቶች አደርስ ነበር። በትምህርት ክፍለ ጊዜ አቋርጦ መልእክት ማድረስ እንዴት ያስደስታል መሰላችሁ? ከርእሰ መምህሩ መልእክት ይገዢ እንደምመጣ መምህራን ስለሚያውቁ ዘልፈውኝ አያውቁም። መልእክቱ ከየት እንደመጣ ስለማውቅ ፍርሃትና ኃፍረት ተሰምቶኝ አያውቅም።

ለ) የወንጌል ዘመቻ፡ ወንጌል የእግዚአብሔር ኃይል ነው (1:16) - ስለምን በወንጌል ኃይል እናፍራለን? ሮም ስትከራራ የነበረው ኃይሏን ተማምና ነው። ለግሪክ ሰዎች ትምክህታቸው ፍልስፍናቸው ይሆናል። ለሮም የነበረው ፍርሐት በግሃቷ ሁሉ ላይ እንደ ደመና ሠፍፎ ነበር። አሸናፊዎቹ እነርሱ አልነበሩም? በዚያ ዘመን በታወቀው የዓለም ክፍል ሁሉ የሠፈሩት አዕላፋት ሮማውያን አልነበሩምን? ነገር ግን ሮም ይህ ሁሉ የጦር ኃይል እያላት ደካማ ነበረች። ሴኔካ የተባለው ፈላስፋ የሮምን ከተማ

«በደል ማጠራቀሚያ ጉድጓድ» ብሎ ሲጠራት፤ ጸሐፊው ጁሸናል ደግሞ «የግዛቱ አተላ የሚያልፍበት ቆሻሻ ቧንቧ» ብሏታል።

ጳውሎስ ያለማፈሩ አያስደንቅም፤ ምክንያቱም ሰዎችን የመለወጥ ኃይል ያለውን መልእክት ይዞ ኃጢአተኛ ወደ ሆነችው ሮም እየሄደ ነበር። ጳውሎስ ወንጌልን እንደ ቆሮንቶስና ኤፌሶን በመሳሰሉ በከፋት የተሞሉ ከተሞች ሲሠራ አይቷል። ከዚህም የተነሣ በሮም እንደሚሠራም እምነት ነበረው። የራሱን ሕይወት ለውጦት ስላየ፤ የሌሎችንም ሕይወት እንደሚለውጥ ተገንዝቧል። ጳውሎስ በወንጌል ያላፈረበት ሦስተኛ ምክንያትም አለ።

ሐ. የወንጌል ውጤቱ፡ ለሚያምኑ ሁሉ የእግዚአብሔር ኃይል ለማዳን ነውና (1:16) - «መዳን» የሚለው ቃል በእነጳውሎስ ዘመን ብዙ ትርጉም ነበረው። መሠረታዊ ትርጉሙ «አርነት» ሲሆን፤ ከግለሰብ እና ከአገር ጋር የሚያያዝ ነው። ከበሽታ የሚያድናችሁን ሐኪም እንደምታዩት ሁሉ፤ ንጉሥም እንደ አርነት አውጪ ነበር የሚወሰደው። ወንጌል ኃጢአተኞችን ከንጢአት ቅጣትና ኃይል ነፃ ያወጣል። በዚህ መልእክት መዳን (ደኅንነት) ዋናው አሳብ ነው። «ደኅንነት» ለሰው ዘር በጣም አስፈላጊ ነው። (ሮሜ 10:1፤ 9-10ን ተመልከቱ)። ወንዶችና ሴቶች ለመዳን የሚችሉት በወንጌል እንደታወጀው በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ነው።

መ. በወንጌል መድረስ፡ «ለሚያምን ሁሉ» (1:16) - ይህ መልእክት ለአይሁድ ወይም ለአሕዛብ ብቻ አልነበረም። ሰዎች ሁሉ መዳን ስላለባቸው ለሰው ዘር በሙሉ ነው። «ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ ወንጌልንም ለፍጥረት ሰበኩ» የሚለው የክርስቶስ ትእዛዝ ነው (ማር. 16:15)። «መጀመሪያ ለአይሁድ» ማለቱ አይሁዳውያን ከአሕዛብ መሻላቸውን አይገልጥም። በፍርድም ሆነ በደኅንነት «ልዩነት የለምና» (ሮሜ 2:6-11፤ 10:9-13)። በኢየሱስ ክርስቶስ አገልግሎት (ማቴ. 10:5-7) እና በሐዋርያት አገልግሎት (የሐዋ. 3:26) ወንጌል በመጀመሪያ ለአይሁድ መጣ። ወደ ሰዎች

ሁሉ የሚደርስ ኃይል ያለው መልእክት ማግኘት እንዴት ድንቅ ነገር ነው!

እግዚአብሔር ሰዎችን የጠየቀው ጥሩ ባሕርይ እንዲኖራቸው ሳይሆን፤ እንዲያምኑብት ነው። ኃጢአተኛውን የሚያድነው በክርስቶስ ያለው እምነቱ ነው። በሕይወታቸው የትም ደረጃ ላይ ቢደርሱና ፍላጎታቸው የቱንም ያህል ቢሆን፤ ለሰዎች ሁሉ የሚሆን ስጦታ በክርስቶስ የሚገኘው የዘለዓለም ሕይወት ነው።

ሮሜ 1:17 የሮሜ መልእክት ቁልፍ ጥቅስ ነው። በዚህም ጳውሎስ «የእግዚአብሔር ጽድቅ» ብሎ አውጇታል። «ጽድቅ» የሚለው ቃል በዚህ መልእክት ብቻ በቀጥታና በተዘዋዋሪ ከስልሳ ጊዜ በላይ ተጠቅሷል። የእግዚአብሔር ጽድቅ በወንጌል ተገልጧል። በክርስቶስ ሞት እግዚአብሔር ጽድቁን፤ ኃጢአትን መቅጣቱን በክርስቶስ ትንሣኤም ለሚያምኑ ኃጢአተኞች ደኅንነት በማቅረብ ጽድቁን ገልጧል። «ቅዱስ እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን ሳይቀጣ ይቅር እያለ እንዴት ቅዱስ ሊሆን ይችላል?» ለሚለው ጥያቄ መልስ ያገኘው በወንጌል ነው። በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ እግዚአብሔር «ጽድቅና አጽዳቂ» እንደሆነ ታይቷል (ሮሜ 3:26)።

ወንጌል በእምነት የሆነውን ጽድቅ ይገልጣል። በብሉይ ኪዳን ጽድቅ በሥራ ስለነበር ኃጢአተኞች ደግሞ የእግዚአብሔርን ሕግ በመጠበቅ የጽድቅ መመዘኛውን እንደሚያሟሉ ተገነዘቡ። በዚህ ስፍራ ጳውሎስ ዕንባቆም 2:43 ይጠቅሳል፤ «ጽድቅ በእምነት ይኖራል።» ይህ ጥቅስ በአዲስ ኪዳን ሦስት ጊዜ ተጠቅሷል። ሮሜ 1:17፤ ገላትያ 3:11 እና ዕብራውያን 10:38። ሮሜ የሚያብራራው «ጽድቅ» የሚለውን፤ ገላትያ የሚያብራራው «በሕይወት መኖር» የሚለውን ሲሆን፤ ዕብራውያን «በእምነት ብቻ» የሚለውን ነው። እምነትና አለማመንን በተመለከተ ከ60 (ከስልሳ) በላይ ማጣቀሻዎች ተጽፈዋል፤ ምክንያቱም ኃጢአተኛ በእግዚአብሔር ፊት ጽድቅ የሚሆነው «በእምነት» ብቻ ነውና።

ጳውሎስ በዚህ ቦታ የመልእክቱን ዝርዝር ቢጽፈው ኖሮ፤ ከዚህ ቀጥሎ ያለውን መልክ ሊይዝ ይችል ነበር፡-

ዋና አሳብ:- የእግዚአብሔር ጽድቅ
ምንባብ:- «ጽድቅ በእምነት ይኖራል»
መግቢያ - 1:1-17

I) ኃጢአት - የጽድቅ አስፈላጊነት 1:18-3:20

1. የአሕዛብ በደል - 1:18-32
2. የአይሁድ በደል - 2:1-3:8
3. የመላው ዓለም በደል-3:9-20

II) ደኅንነት - ጽድቅ ሲታወጅ 3:21-5:21

1. የጽድቅ መሠረት ሲጣል 3:21-31
2. ጽድቅ በአብርሃም ምሳሌነት - 4
3. ጽድቅ በአዳም ምሳሌነት - 5

III) መቀደስ - ጽድቅን መታደግ 6-8

1. ድል-ሥጋን - 6
2. ከሕግ ነፃ መውጣት - 7
3. በመንፈስ መጠበቅ- 8

IV) ሉዓላዊነት - የጽድቅ ማሽቆልቆል 9-11

1. የእስራኤል ያለፈው ሀብቷ- 9
2. የእስራኤል መገፋት - 10
3. የእስራኤል የወደፊት መታደስ - 11

V) አገልግሎት - ጽድቅ ሲገለጥ 12:1-15:7

1. በቤተ ክርስቲያን አካል - 12
2. በማኅበረሰብ - 13
3. ለደካማው አማኝ - 14:1-15:7

መደምደሚያ - 15:8-16:27

ሮሜን ስታጠኑ፤ ወደ ፍርድ ዙፋን እየቀረባችሁ ነው።
መጀመሪያ፤ ጳውሎስ አሕዛብንና አይሁዳውያንን ወደ ፍርድ
ሳጥን የጠራቸው ቢሆንም፤ ሁሉም ግን በእግዚአብሔር ፊት

በደለኛ ሆነው ተገኙ። ቀጥሎ እግዚአብሔር ያዘጋጀውን የደኅንነት መንገድ ገለጠ። እርሱም «በእምነት የሚገኘው ጽድቅ» ነው። በዚህ ስፍራ ለካሳሾቹ መልስ በመስጠት ለእግዚአብሔር የደኅንነት መንገድ ተሟገተ። ሰዎቹም፣ «የዚህ ዓይነቱ የደኅንነት ዕቅድ ሰዎችን ለኃጢአት ያበረታታል» ብለው ጮኹ። «የእግዚአብሔርን ሕግ ይቃወማል» አሉ። ነገር ግን ጳውሎስ ተሟገተና ረታቸው። በዚህም ክርስቲያን ድልን፣ ነጻነትንና፣ ደኅንነትን እንዴት እንደሚለማመድ ገለጠላቸው።

ከምዕራፍ 9-11 ያለው ክፍል በቅንፍ የተቀመጠ አይደለም። በሮም ጉባኤ ውስጥ የነበሩት አይሁድ አማኞች ስለነበሩ «የእስራኤልን ጉዳይ?» «ለመሆኑ በዚህ አዲስ የቤተ ክርስቲያን ዘመን የእግዚአብሔር ጽድቅ ለአይሁድ የሚደርሰው በምን ዓይነት መንገድ ነው?» ብለው መጠየቃቸው የማይቀር ስለሆነ፣ ጳውሎስ የእስራኤልን የቀድሞ፣ የአሁኑንና የወደፊት ታሪኳን አጠቃልሎ አቅርቧል።

ከዚያም በአንድ አማኝ ሕይወት የእግዚአብሔር ጽድቅ እንዴት በተግባር እንደሚገለጥ በማሳየት መልእክቱን ደምድሟል። ይህም ለእግዚአብሔር በመስጠት ይጀመርና (12:1-2)፣ በቤተ ክርስቲያን በማገልገል ይቀጥላል (12:3-21)፣ ከዚያም ለመንግሥታት በመታዘዝ ነው (13:1-14) ይደመድማል። በተጨማሪም፣ አይሁድና አሕዛብ፣ ብርቱና ደካማው እንዴት በመስማማትና በደስታ እንደሚኖሩ ነግሯቸዋል። በመዝጊያውም ላይ (15:14-16:27)፣ ጳውሎስ የወደፊት ዕቅዱን በማሳወቅ ለወዳጆቹ ሰላምታ አቅርቧል።

ስታጠቃልሉት፣ የሮሜ መልእክት ለእኛ የሚናገረን እንዲህ ነው - «እንደሚገባ ኑሩ!» ከእግዚአብሔር፣ ከሌሎች ጋርና ከራስህ ጋር በአግባብ እንድትኖር ነው። በአእምሮች የሚገኝ የእግዚአብሔር ጽድቅ እንደሚገባ እንድንኖር ያስችለናል። ለሮም ይህ መልእክት ያስፈልጓት ነበር። እንዲሁም ዛሬ ለእኛም እንደሚገባ ኑሩ ያስፈልገናል። እንደሚገባ ኑሩ!

ሮሜ 1:18-3:20

«እውነትን በዓመፃ በሚከለክሉ ሰዎች በኃጢአተኝነታቸውና በዓመፃቸው ሁሉ ላይ የእግዚአብሔር ቊጣ ከሰማይ ይገለጣልና፤ እግዚአብሔር ስለ ገለጠላቸው፤ ስለ እግዚአብሔር ሊታወቅ የሚቻለው በእነርሱ ዘንድ ግልጥ ነውና። የማይታየው ባሕርይ እርሱም የዘላለም ኃይሉ ደግሞም አምላክነቱ ከዓለም ፍጥረት ጀምሮ ከተሠሩት ታውቆ ግልጥ ሆኖ ይታያልና፤ ስለዚህም እግዚአብሔርን አያወቁ እንደ እግዚአብሔርነቱ መጠን ስላላከበሩትና ስላላመሰገኑት የሚያመካኙት አጡ፤ ነገር ግን በአሳባቸው ከንቱ ሆኑ የማያስተውሉም ልባቸው ጨለመ።» (ሮሜ 1:18-20)

«ስለዚህ እግዚአብሔር ለሚያስነውር ምኞት አሳልፎ ሰጣቸው፤ ሌቶቻቸውም ለባሕርያቸው የሚገባውን ሥራ ለባሕርያቸው በማይገባው ለወጡ፤ እንዲሁም ወንዶች ደግሞ ለባሕርያቸው የሚገባውን ሌቶችን መገናኘት ትተው እርስ በርሳቸው በፍትወታቸው ተቃጠሉ፤ ወንዶችም በወንዶች ነውር አድርገው በስሕተታቸው የሚገባውን ብድራት በራሳቸው ተቀበሉ።

እግዚአብሔርን ለማወቅ ባልወደዱት መጠን እግዚአብሔር የማይገባውን ያደርጉ ዘንድ ለማይረባ አእምሮ አሳልፎ ሰጣቸው።» (ሮሜ 1:26-28)

«ስለዚህ፤ አንተ የምትፈርድ ሰው ሁሉ ሆይ፤ የምታመካኘው የለህም፤ በሌላው በምትፈርድበት ነገር ራስህን ትኩንናለህና፤ አንተው ፈራጁ እነዚያን ታደርጋለህና። እንደዚህም በሚያደርጉት ላይ የእግዚአብሔር ፍርድ እውነተኛ እንደ ሆነ እናውቃለን። አንተም እንደዚህ በሚያደርጉ የምትፈርድ ያንም የምታደርግ ሰው ሆይ፤ አንተ ከእግዚአብሔር ፍርድ የምታመልጥ ይመስልሃልን? ወይስ የእግዚአብሔር ቸርነት ወደ ንስሐ እንዲመራህ ሳታውቅ የቸርነቱንና የመቻሉን የትዕግሥቱንም ባለ ጠግነት ትንቃለህን? ነገር ግን እንደ ጥንካሬህና ንስሐ እንደማይገባልህ የእግዚአብሔር ቅን ፍርድ በሚገለጥበት በቊጣ ቀን ቊጣን በራስህ ላይ ታከማቻለህ። እርሱ ለእያንዳንዱ እንደ ሥራው ያስረክበዋል።» (ሮሜ 2:1-6)።

እግዚአብሔር አሳልፎ ሲሰጥ

ሮሜ 1:18 ወደ እግዚአብሔር ፍርድ ቤት የሚያደርሱን ስለሆነ፤ ጳውሎስ «አንድ ጊዜ አድምጡ! አንድ ጊዜ አድምጡ! ዳኛው ተሰይመው የፍርድ ሥርዐቱ ተጀምሯል!» የሚሉትን አስፈሪ ቃላት መጠቀም ይችላል ነበር። የሮሜ ዋና አሳብ የእግዚአብሔር ጽድቅ ነው። ነገር ግን ጳውሎስ በሰዎች ኃጢአተኝነት መጀመር ነበረበት። ሰው ኃጢአተኝነቱን ካላወቀ፤ እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የሰጠውን ደኅንነት ሊያደንቅ አይችልም። ጳውሎስ መሠረታዊውን የመጽሐፍ ቅዱስ ፈለግ ተከትሏል። እርሱም በመጀመሪያ ሕግና ፍርድ፣ ቀጥሎ ደግሞ ጸጋና ደኅንነት።

በዚህ ክፍል ሰዎች ሁሉ ኃጢአተኛ መሆናቸውንና ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሚያስፈልጋቸው ለማስረገጥ ሦስት አዋጆችን አወጀ።

1. አሕዛብ በደለኞች ናቸው! (1:18-32)

ጳውሎስ በዚህ ስፍራ የሚቀበው ሥዕል መልካም አይደለም። በቺካጎ ከተማ መኪና ሳሽከረክር የማልፈልጋቸው መንደሮች ስላሉ፤ ሌላ መንገድ ለመጠቀም እሞክራለሁ። መንገድ ቀይሬ መሄዴ እነርሱን አይለውጣቸውም፤ አያጠፋቸውምም። እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን የሚገልጽበት መንገድ ያማረ ባይሆንም፤ ከዚህ ግን ለማምለጥ አንችልም። ይህ ክፍል ስለ አዝጋሚ ለውጥ (ሰው ከሌላ ዓይነት አካል በዕድገት እንደመጣ) የሚያስተምር አይደለም። ነገር ግን በተቃራኒው ሰው በኃጢአት ምክንያት ከላይ ጀምሮ ወደታች በማሸቆልቆሉ ከአራዊት በታች መውረዱን የሚያስተምር ነው። የሰውን አሳዛኝ ማሸቆልቆል የሚያመለክቱ አራት መለያዎች አሉ።

ሀ) ዕውቀት (1:18-20) - የሰው ታሪክ የሚጀምረው ሰው እግዚአብሔርን በማወቁ ነበር። የሰዎች ታሪክ ጣዖታትን

የሚያመልክ የአውራ ታሪክ በጊዜ ሂደት ውስጥ ተለውጦ አንድ እግዚአብሔርን ማምለኩን የሚተርክ አይደለም። የሰው ልጅ ታሪክ ከላይ ካልነው ተቃራኒ ነው። ሰው እግዚአብሔርን ማወቅ ቢጀምርም፣ ነገር ግን ከእውነት ተቀልብሶ እግዚአብሔርን ተወ። እግዚአብሔር ራሱን ለሰው ልጅ በፍጥረት አማካይነት ገለጠ። በዙሪያው ከሚያየው ዓለም በመነሣት የሰው ልጅ የማቀድ ጥበብና የመፍጠር ኃይል ያለው አምላክ እንዳለ ዐወቀ። ሰውም ይህ ፈጣሪ ዘለዓለማዊ መሆኑን ዐወቀ፣ «የዘለዓለም ኃይሉ ደግሞም አምላክነቱ» (ቁ. 20)፣ እግዚአብሔር ፈጣሪ እንጂ ፍጡር አለመሆኑን ተረዳ። እነዚህ ሁሉ የእግዚአብሔር ዕውነታዎች በፍጥረት ውስጥ የተደበቁ አይደሉም። «ግልጥ ሆኖ ይታያልና» (ቁ. 20)። «ሰማያት የእግዚአብሔርን ክብር ይናገራሉ፣ የሰማይም ጠፈር የእጁን ሥራ ያወራል» [መዝ. (19)፡1]።

በቁጥር 18 ላይ «በሚከለክሉ» ተብሎ የተረጎመው ቃል «በሚጨቁኑ፣ በሚጫኑ» ተብሎ መተርጎም ይችላል። ሰዎች የእግዚአብሔርን እውነት ቢያውቁም፣ ነገር ግን ይህ እውነት በሕይወታቸው እንዲሠራ አልፈቀዱለትም። እግዚአብሔር እንዳይወቅሳቸውና እንደፈለጉ ለመኖር የእግዚአብሔርን እውነት ከለከሉ። መጨረሻውም፣ እውነትን አንቀበልም በማለት (1፡21-22)፣ እውነቱን በውሸት ለወጡ (1፡25)። በፍጻሜውም፣ ሰው እውነትን ጥሎ በአስተሳሰቡና በኑሮው እንደ እንስሳ ሆነ።

ለ) አሰማወቅ (1፡21-23) - ሰው እግዚአብሔርን ማወቁ ግልጽ ነው። ሆኖም እግዚአብሔርን እንደሚገባ ሊያውቀውና ሊያከብረው አልወደደም። እግዚአብሔር ለሰው ልጅ ስለሰጠው ሁሉ ሊያመሰግነውና የሚገባውን ክብር ሊሰጠው አልፈቀደም። ሰው የእግዚአብሔርን ስጦታ ለመጠቀም ይፈልጋል፣ ነገር ግን ስለ ስጦታው ሊያመልከውና ሊያመሰግነው ፈቃደኛ አልነበረም። ውጤቱም በአሳቡ ከንቱ የሆነና በልቦናውም የጨለመ ሆነ። አምላኪ መሆን የሚገባው ሰው ፈላስፋ ሆነ። ነገር ግን ከንቱ በሆነው ጥበቡ ሞኝነቱን ገለጠ። ጳውሎስ የግሪክን ታሪክ

«ያለማወቅ ዘመን. . .» በሚል አንድ ቃል ይቋጩዋል (የሐዋ. 17:30):: ለዚህ ነጥብ 1ኛ ቆሮንቶስ 1:18-31ን ማንበብ ይጠቅማል::

የእግዚአብሔርን እውነት እየከለከለ የእግዚአብሔርን ክብር ወደ ጎን በመተው ሰው ያለ አምላክ ቀረ:: ከዚህም የተነሣ እውነተኛውን አምላክ የማያመልክ ከሆነ፣ የሐሰት አማልክትን ለማምለክ ይገደዳል- የራሱንም ፈጥሮ ቢሆን እንኳ:: ይህ የሰው ባሕሪው ደግሞ ጣዖት የማምለክ ዝንባሌውን ያረጋግጣል:: የሰው ልጅ የእውነተኛውን አምላክ ክብር ራሱ በሠራቸው አማልክት ለወጠ:: ክብርን በውርደት ለወጠ፣ መልካም ምግባርን በምግባረ ብልሹነት፣ እውነትን ደግሞ በውሸት ለወጠ::

ማስተዋል ያለብን በሐሰተኛ አማልክት ተራ ከተሰለፉት መካከል ቅድሚያውን የሚይዘው ሰው ራሱ መሆኑን ነው:: በዚህም ሰይጣን ለሔዋን፣ «እንደ እግዚአብሔር ትሆናላችሁ!» (ዘፍጥ. 3:5) ብሎ የነገራትን፣ «ክብር ለሰው በአርያም» የሰው ዘር እንዲል በማስቻል የሰይጣንን ዐላማ ያሳካል:: ሰው በእግዚአብሔር አምሳል በመፈጠሩ ፋንታ፣ የሰው ልጅ በራሱ አምሳል አማልክትን ሠራ:: በዚህም ዝቅ ብሎ አዕዋፍን፣ አውራጆችንና ምናምንቴዎችን አመለከ::

ሐ. የማይወደድ ተግባር መፈጸም (1:24-27) - ጣዖት ከማምለክ ወደ ዐመፅ ለመራመድ የሚጠይቀው አጭር እርምጃ ብቻ ነው:: ሰው የራሱ አምላክ ከሆነ፣ መሻቱንና ደስ የሚያሰኘውን ፍርድን ሳይፈራ መፈጸም ይችላል:: ሰው የእግዚአብሔርን እውነት ሙሉ በሙሉ በመተው እውነቱን «በውሸት» በመለወጥ ከእግዚአብሔር እውነት ጋር በሚያደርገው ውጊያ ጡዘት ላይ ደርሷል:: «ውሸቱም» ሰው የራሱ አምላክ ነው፣ በፈጣሪው ፋንታ ራሱን ማምለክና ማገልገል አለበት የሚል ነው:: ይህን «ውሸት» በመጠቀም ነበር ሰይጣን ሔዋንን በዴድን ገነት ወደ ኃጢአት የነዳት:- «እንደ እግዚአብሔር ትሆናላችሁ!» ሰይጣን ሁልጊዜ ለእግዚአብሔር የሚገባውን አምልኮ መውሰድ ይፈልጋል

(ማቴ. 4:8-10):: ጣዖታት ሲመለከቱ ደግሞ አምልኮው ለእርሱ ነው (1ኛ ቆሮ. 10:19-21)::

የዚህ ራስን መለኮት የማድረግ ፍሬ የማይገባውን ማድረግ ነው:: በዚህ ስፍራ ጳውሎስ በዘመኑ የነበረውን የግብረሰዶም አሰቃቂ ኃጢአት በእግዚአብሔር ቃል ተደጋግሞ ተወግዟል (ዘፍጥ. 18:20 ጀምሮ፣ 1ኛ ቆሮ. 6:9-10፣ ይሁዳ 7):: ጳውሎስ «አስነዋሪ» እና «ለባሕሪ የማይገባ» እንዲሁም «ከተፈጥሮ ሕግ ውጭ» ብሎ ገልጾታል:: በዚህ ኃጢአት ወንዶች ብቻ ሳይሆኑ ሴቶችም ሕግን ጥሰዋል::

በዚህ ኃጢአታቸው ምክንያት «እግዚአብሔር አሳልፎ ሰጣቸው» (1:24፣26)፣ ይህም በኃጢአታቸው እንዲገፉበትና ፍሬያቸውንም እንዲያጭዱ ተዋቸው ማለት ነው:: እነርሱም «በስሕተታቸው የሚገባውን ብድራት በራሳቸው ተቀበሉ» (1:27):: የሮሜ 1:18 ትርጉም ይህ ነው፣ «የእግዚአብሔር ቁጣ ከሰማይ ይገለጣልና. . .»:: እግዚአብሔር ቁጣውን የገለጠው እሳት ከሰማይ በመላክ ሳይሆን፣ የማይገባቸውን ያደርጉ ዘንድ ለፍትወት አሳልፎ በመስጠት ነው:: ነገር ግን አንድ ተጨማሪ ደረጃ አለ::

መ. ንስሐ አለመግባት (1:28-32)- ሰው የኃጢአቱን አሰቃቂ ውጤት መጎንጨቱ ሲሰማው በንስሐ ተመልሶ እግዚአብሔርን ይፈልጋል ብላችሁ ታስቡ ይሆናል:: ሆኖም የተገለጠው እውነታ የዚህ ተቃራኒ ነበር:: ሰው በእግዚአብሔር ስለተተወ፣ ጭራሹኑ እየባሰበት ሄዶ እግዚአብሔርን ማወቁን እንኳ በሕሊናው ማሳየት አልፈለገም! በዚህም ምክንያት «ለማይረባ አእምሮ አሳልፎ ሰጣቸው» (1:28):: ይህም አእምሮው ትክክለኛው ፍርድ መስጠት ያለመቻሉን የሚያሳይ ነው:: በዚህም ሰዎች ራሳቸውን ለኃጢአት አሳልፈው ሰጡ:: ጳውሎስ 24 ኃጢአቶችን በሰማቸው ዘርዘሯቸዋል፤ ዛሬ ሁሉም አብረውን አሉ:: (ተጨማሪ ዝርዝር ለማየት ማር. 7:20-23፣ ገላ. 5:19-21፣ 1ኛ ጢሞ. 1:9-10 እና 2ኛ ጢሞ. 3:2-5ን ይመልከቱ)::

መልካም ያልሆነው ነገር ሊመጣ አለው። ሰዎች እግዚአብሔርን በግልጽ ለመቋቋም ይህን ኃጢአት ራሳቸው ብቻ ሳይሆን ያደረጉት፤ ሌሎችም ሲፈጽሙት እያጨበጩ አበረታተዋል። ሰው የወደቀው ምን ያህል ነው! እግዚአብሔርን በማክበር ጀምሮ ያንን ክብር ለጣዖታት በመለወጥ ፈጸመ። እግዚአብሔርን በማወቅ ጀምሮ በልቡም ሆነ በአሳቡ የእግዚአብሔርን አምሳል ባለመቀበል ጨረሰ። በእግዚአብሔር አምሳል የተፈጠረ የፍጥረት ሁሉ ቁንጮ በመሆን ጀምሮ አራዊትን እንደ አማልክት በማምለኩ ከእንስሳት በታች ሆኖ ደመደመ። ፍርዱ ታዲያ ምንድን ነው? «የሚያመካኙት አጡ!» (1:20)።

ይህ ምንባብ አረማውያን እንደጠፉ በቂ ማስረጃ ይሰጣል። ዳን ክራውፎርድ የተባለ በአፍሪካ ያገለገለ እንግሊዛዊ ሚስዮናዊ እንደተናገረው፤ «አረማውያን ኃጢአትን የሚሠሩት እንደ ጎርፍ በሚወርድ ብርሃን ላይ ነው» ብሏል። ለሰዎች ሁሉ ወንጌልን ልናደርስ የግድ ነው። ምክንቱም የሚድኑበት መንገድ ይኸው ብቻ ነውና።

2. አይሁድ በድለዋል! (2:1-3:8)

የመጽሐፍ ቅዱስ አዋቂዎች ጳውሎስ ሮሜ 2:1-16 ያለውን ክፍል ለማን እንደ ጻፈው በሚመለከት በአሳብ ይለያያሉ። አንዳንዶቹ ጳውሎስ ይህንን የጻፈው በሮሜ 1:18-32 ያለውን ኃጢአት ለፈጸመ፤ ነገር ግን በጥሩ ሥነ ምግባር ለመኖር ለሚሻ አረማዊ ነው ይላሉ። ለእኔ እንደሚመስለኝ ጳውሎስ የጻፈው ለአይሁዳውያን አንባቢዎቹ ነው። በምዕራፍ 2:12-16 ስለ ሕግ ያቀረበው ሐተታ ከአሕዛብ ይልቅ ለአይሁዳውያን ትርጉም ይሰጣቸዋል። በ2:17 ላይ በግልጽ አንባቢዎቹ «አይሁዳውያን» እንደሆኑ አስፍሯል። በዚህ ስፍራ አይሁዳዊ በማለቱ በምዕራፍ 2 የመጀመሪያ ክፍል ላይ ለአሕዛብ የሚናገር ቢሆን ኖሮ አባባሉ እንግዳ ይሆን ነበር።

አይሁዳውያን ሕግ እንደ ጣሱ ማወቅ በጣም አስቸጋሪ ነው። ምክንያቱም እግዚአብሔርን አለመታዘዝ በተመለከተ አይሁዳውያን ሊናዘዙት የማይፈልጉት ነገር ነው። የብሉይ ኪዳን ነቢያት እስራኤልን ስለ ኃጢአቷ በመክሰሳቸው ተሰድደዋል። ኢየሱስም በዚሁ ምክንያት በመስቀል ተሰቅሏል። የአይሁድ ሕዝብ ሕግ መተላለፋቸውን ለማስረዳት ጳውሎስ አራት ምስክሮችን ይጠራል።

ሀ) *አሕዛብ* (2:1-3)- እርግጥ ነው ጳውሎስ አሕዛብን በሮሜ 1:18-32 ላይ ፍርድ እንደሚገባቸው በመናገሩ አይሁድ ይስማማሉ። በእርግጥ፣ የአይሁዳውያን የይሁዲነትና የሃይማኖታቸው ትምክህት አሕዛብን እንዲጠሏቸውና «እንደ ውሻ» እንዲያዩላቸው፣ እንደዚሁም ከእነርሱ ጋር ምንም ነገር እንዳያደርጉ ያበረታታል። ጳውሎስ እነዚህ በሌሎች ላይ የሚፈርዱ አይሁዳውያን አሕዛብን በሚፈርዱበት ነገር ራሳቸውም መጠመዳቸውን አረጋገጠባቸው። በእግዚአብሔር የተመረጡ ሕዝቦች በመሆናቸው ከእግዚአብሔር ፍርድ የሚያመልጡ መስሏቸው ነበር። ጳውሎስ ግን የአይሁድ በእግዚአብሔር መመረጥ ያለባቸውን ኃላፊነትና ተጠያቂነት የበለጠ እንደሚያደርገው አረጋገጠላቸው።

የእግዚአብሔር ፍርድ በእውነት ላይ የተመሠረተ ነው። ለአይሁድ አንድ መስፈርት ለአሕዛብ ደግሞ ሌላ መስፈርት የለውም። ሮሜ 1:29-32ን ያነበበ ሰው እያንዳንዱ ሰው ከተዘረዘሩት ኃጢአቶች ቢያንስ በአንዱ ከሕግ ተላላፊ ከመሆን እንደማያመልጥ ይገነዘባል። «ሥጋን የሚያረክሱና መንፈስን የሚያረክሱ» (2ኛ ቆሮ. 7:1) ኃጢአቶች አሉ፣ «አባካኝ ልጆች አሉ»፣ «ታላቅ ወንድሞችም» አሉ (ሉቃስ 15:11-32)። አይሁድ በአሕዛብ ኃጢአት ላይ ሲፈርዱ በራሳቸው እየፈረዱ ነው። ልክ ጥንት እንደተነገረው አባባል «አመልካች ጣትህን ወደ ሰው ስትጠቁም፣ የቀሩት ሦስቱ ጣቶችህ የሚያመለክቱት ወደ አንተው ነው።»

ሐ) የእግዚአብሔር በረከት (2:4-11) - አይሁድ ከእግዚአብሔር በተቀበሉት ስጦታ ያገኙት የተለየ እንክብካቤ ሳይሆን እነዚህ በረከቶች እርሱን ይታዘዙትና ያከብሩት ዘንድ ትልቅ ኃላፊነትን ነው የጣለባቸው። በቸርነቱ እግዚአብሔር ለእስራኤል ቁሳዊና መንፈሳዊ ሀብትን ሰጥቷቸዋል። እነርሱም አስደናቂ ምድር፣ ጽድቅን የተሞላ ሕግ፣ ቤተ መቅደስና ክህነት፣ የእግዚአብሔር እንክብካቤና በጣም ብዙ በረከቶችን ጭምር ነበር። እግዚአብሔር የእስራኤልን ብዙ ኃጢአትና ዐመፅ ታግሶ እንደገና የገዛ ልጁ መሢሕ ይሆናቸው ዘንድ ላከላቸው። እስራኤላውያን ክርስቶስን ከሰቀሉት በኋላ እንኳ እግዚአብሔር ፍርዱን አቆይቶ ወደ አርባ ዓመት የሚጠጋ የጸጋ ዘመን ሰጣቸው። ሰዎችን ወደ ንስሐ የሚያቀርበው የእግዚአብሔር ፍርድ ሳይሆን፣ ደግነቱ ነው። ሆኖም እስራኤል በንስሐ አልተመለሰችም።

በሮሜ 2:6-11 ጳውሎስ ደገንነት በመልካም ባሕርይ ወይም በመልካም ሥራ የሚገኝ መሆኑን እያስተማረ ሳይሆን፣ ሌላኛውን የእግዚአብሔር መሠረታዊ የፍርድ መመሪያ ሊያብራራ ፈልጎ ነው። እግዚአብሔር በእውነት እንደሚፈርድ ሁሉ፣ በሥራችን መጠን ነው የሚፈርደው። ጳውሎስ በዚህ ምንባብ የሚያተኩረው አንድ ሰው በሕይወቱ ስለሚፈጽማቸው ወጥ ድርጊቶች ነው። ይህም የባሕርይውና የፀባዩ ድምር ውጤት ይሆናል። ለምሳሌ፣ ዳዊት አስጸያፊ ኃጢአቶችን ፈጽሟል። ነገር ግን ሕይወቱን በአጠቃላይ ስናይ እግዚአብሔርን በመታዘዝ ላይ ያተኮረ ነበር። ይሁዳ ኃጢአቱን ተናዝዞ የወሰደውንም ገንዘብ ለመጸተኞች የቀብር ቦታ መግዥያ ሰጥቷል። ነገር ግን መላ ሕይወቱን ስንመዝን ባለመታዘዝና በጥርጥር የተሞላ ነበር።

አልፎ አልፎ ወቅታዊ መውደቅ ቢኖርም፣ እውነተኛና የሚያድነን እምነት በውጤቱ መታዘዝና እግዚአብሔርን መምሰል ነው። እግዚአብሔር የአይሁድን ሥራ ሲመዝነው፣ ክፋታቸው እንደ አሕዛብ ሆኖ አገነነው። አይሁድ አልፎ አልፎ በዓላትን ቢያከብሩም፣ ሰንበትን ቢጠብቁም ዕለታዊ ኑሮአቸው ሲታይ ለእግዚአብሔር ባለመታዘዝ ላይ ያተኮረ መሆኑን

አይለውጠውም። የእግዚአብሔር በረከት ወደ ንስሐ አልመራቸውም።

ሐ) የእግዚአብሔር ሕግ (2:12-24)- ጳውሎስ በቁጥር 11 ላይ የተናገረው፣ «እግዚአብሔር ለሰው ፊት አይደላምና» አይሁድን ያስደነግጣቸዋል። ምክንያቱም ጳውሎስ ራሱ በእግዚአብሔር የተመረጠ በመሆኑ የተለየ ነገር እንደሚገባው አድርጎ ቆጥሯልና። ነገር ግን የአይሁድ ሕግ ኃጢአታቸውን እንዳበዛው ጳውሎስ አብራርቷል። እግዚአብሔር አሕዛብ በሕግ እንዳይጠየቁ ሕግን አልሰጣቸውም። ለአሕዛብ ሕጉ ማለትም «በዚህም ለአማልክት እስከ መሥዋት ድረስ» መንገድ እናገኛለን።

አይሁድ በሕግ ይታበያሉ። ጣዖታትን ከሚያመልክው አሕዛብ ባልንጀራው ራሱን የተሻለ አድርጎ ይቆጥራል። ነገር ግን ጳውሎስ ዋናው ነገር ሕግን ማወቁ ሳይሆን መጠበቁ እንደሆነ በግልጽ አስፍሮታል። አይሁድ አሕዛብን እንደ ዓይነ ሰውና፣ በጨለማ እንዳሉ፣ ሞኝ፣ ያልበሰሉና አላዋቂ አድርገው ያየአቸዋል። ሕግ ሳይኖራቸው የተጣሉት አሕዛብ ኃጢአተኛ ሆነው ከተገኙ፣ ሕግ ያላቸው አይሁድማ እንዴት የከፋ ኃጢአተኞች ናቸው! እግዚአብሔር የሚፈርደው በእውነትና (2:2) እንደ ሥራችን መጠን ብቻ ሳይሆን (2:6)፣ «በሰው ዘንድ የተሰወረውንም» ጭምር ነው (2:16)። እርሱ በልብ ያለውን ሁሉ ያያልና።

የአይሁድ ሕዝብ የነበራቸው ሃይማኖት በውስጣቸው ያለውን አስተሳሰብ የሚያጠራ ሳይሆን፣ ውጫዊ ድርጊት ላይ የሚያተኩር ነበር። በውጫዊ ድርጊታቸው ምናልባት መልካም ይሆኑ ይሆናል፣ ነገር ግን ልባቸውስ? ጌታችን በማቴዎስ 23 ላይ በፈረሳውያን ላይ ያቀረበው ክስ ለዚህ መርህ ጥሩ ምሳሌ ይሆናል። እግዚአብሔር የሚያየው የተገለጠ ሥራን ብቻ ሳይሆን፣ የሚታሰበውንና በልብ ውስጥ ያለውን ሁሉ ነው (ዕብ. 4:12)። ማንኛውም አይሁድ ሰው ባያየውም ሊሠርቅ፣ ሊዘመት፣ ጣዖትን ሊያመልክ ይችላል (ዕብ. 4:12)። በተራራው

ስብከት ሰው እንደዚህ ዓይነት ኃጢአቶችን በልቡ ሊፈጽም እንደሚችል ተነግሮናል።

በአሕዛብ መካከል እግዚአብሔርን በማክበር ፈንታ፣ አይሁዳውያን እግዚአብሔርን አዋረዱ፤ በዚህም ምክንያት ጳውሎስ ይህን ሥራቸውን ለማስረገጥ ኢሳይያስ 52:5ን ጠቀሰ። አረማውያን አሕዛብ ከአይሁድ ጋር በንግድና ለሎች ምክንያቶች ይገናኙ ነበር። ነገር ግን በአይሁድ ሕግ አክባሪነት ተታልለው አያውቁም። አይሁድ አሕዛብ እንዲታዘዙለት የወደዱት ሕግ መልሶ እነርሱኑ ከሰላቸው።

መ) ግርዘት (2:25-29) - ግርዘት የቃል ኪዳን ምልክት ሲሆን፣ የተጀመረውም የአይሁድ ሕዝብ አባት በሆነው አብርሃም ነበረ (ዘፍጥ. 17)። አሕዛብ ለአይሁድ «ያልተገረዙ ውሾች» ናቸው። የሚያሳዝነው አይሁድ ይህ ምልክት ከሚወክለው መንፈሳዊ እውነታ ይልቅ ለአካላዊ ምልክት መገዛታቸው ነው (ዘዳግ. 10:6፤ ኤፌ. 9:26፤ ሕዝ. 44:9)። እውነተኛ አይሁድ ውጫዊና አካላዊ ቀዶ ጥገና የተደረገለት ሳይሆን፣ በልቡ ውስጣዊ መንፈሳዊነት ያለው ነው። ዛሬም ሰዎች ጥምቀትን ወይም የጌታን እራትን ወይም የቤተ ክርስቲያን አባልነትን በተመሳሳይ መልኩ እየተመለከቱ ሲሳሳቱ እናያለን።

እግዚአብሔር በውጫዊ ሥርዓት ብቻ አይማረክም። ፍርዱም እግዚአብሔር በሰው ልብ በተሰወሩት ምሥጢራት ላይ ተመርኩዞ ይፈርዳል (ሮሜ 2:16)። ከማይታዘዝ የተገረዘ አይሁድ ይልቅ ያልተገረዘ ታዛዥ አሕዛብ ተቀባይነት ይኖረዋል። እግዚአብሔር ልብን ስለሚያይ የተገረዘና የማይታዘዝ አይሁድ መገረዙን በእግዚአብሔር ዓይን ወደ አለመገረዝ ይለውጠዋል። አይሁድ ሕግን ስለመታዘዛቸው እርስ በርሳቸው ይወዳደሳሉ። ነገር ግን ትልቁ ነገር «የእግዚአብሔር ምሥጋና» እንጂ የሰው ምሥጋና አይደለም (ቁ. 29)። «አይሁድ» የሚለው ስም «ይሁዳ» ከሚል ቃል የመጣ ሲሆን፣ ትርጉሙም «ምሥጋና» ማለት

ነው። ከላይ ያየነው ዐረፍተ ነገርም አዲስ ትርጉም ተሰጥቶታል (ዘፍጥ. 29:35፣ 49:8)።

አራቱም የጳውሎስ ምስክሮች ይስማማሉ። አይሁድ በእግዚአብሔር ፊት ሕግን ተላልፈዋል። በሮሜ 3:1-8 ጳውሎስ ክርክሩን በማጠቃለል ሊሞግቱት የሚሞክሩት አይሁድ ትክክል አለመሆናቸውን ያስረዳል። እነርሱ ሦስት ጥያቄዎችን አነሡ። (1) «እንግዲህ የአይሁዳዊ ብልጫው ምንድን ነው?» መልሱም፡ በሁሉ ነገር ብዙ ነው አስቀድሞ የእግዚአብሔር ቃል አደራ ተሰጣቸው። (2) «አይሁድ አለማመናቸው የእግዚአብሔርን ታማኝነት ያስቀራል?» መልስ፡ በፍጹም፤ እንዲያውም ያጸናዋል። (3) «ዐመፃችን የእግዚአብሔርን ጽድቅ የሚያስረዳ ከሆነ ምን እንላለን? እግዚአብሔር እንዴት ይፈርድብናል?» መልስ፡ መልካም እንዲመጣ ክፉ አናደርግም። እግዚአብሔር በዓለም ላይ በቅንነት ይፈርዳልና።

3. ዓለሙ ሁሉ በደለኛ ነው ! (3:9-20)

ሦስተኛው ዐዋጅ ግልጽ ነው፤ ምክንያቱም ጳውሎስ አይሁድና አሕዛብ በእግዚአብሔር ፊት በደለኞች መሆናቸውን አስረድቷልና። በመቀጠል የሰው ዘር በሙሉ ኃጢአተኛ ስለ መሆኑ ከብሉይ ኪዳን ብዙ ምንባቦችን በመጥቀስ አስረድቷል። «ሁሉም» እና «ማንም» የሚሉትን ቃላት ድግግሞሽ አስተውሉ። እነዚህም በደለኝነት በሰው ሁሉ ዘንድ የሚገኝ ወይም ዓለም ዐቀፋዊ ይዘት ያለው መሆኑን ያስረግጣሉ።

የመጀመሪያው ጥቅስ የተወሰደው ከመዝሙር 14:1-3 ነው። ይህ መዝሙር የሚጀምረው «ሰነፍ በልቡ እግዚአብሔር የለም ይላል» በሚለው ነው። አስተካክለን ስንጽፈው የሚከተለውን ትርጉም ይሰጣል። «ሰነፍ በልቡ፤ <እግዚአብሔርን የለም> አለ።» ይህም በሮሜ 1:18-32 ባለው ክፍል ላይ እንደተገለጸው የሰውን በተቃራኒ አቅጣጫ መንዝ በአንጻራዊነት ይገልጻል።

እነዚህ ቁጥሮች የሚያመለክቱት የሰው ውስጣዊ ስብዕናው በሞላ በኃጢአት ቁጥጥር ሥር መዋሉን ነው። ይህም አእምሮው

(አይገነዘብም)፤ ልቡ (እግዚአብሔርን አይፈልግም)፤ ፈቃዱም (ደግ ነገር አይሠራም) ጭምር ለኃጢአት ተገዝቷል ማለት ነው። በእግዚአብሔር ፍጹም ጽድቅ ሲለካ፤ ከኃጢአት የነጻ የሰው ዘር የለም። ማንም ኃጢአተኛ እግዚአብሔርን አይፈልግም። ስለሆነም እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን መፈለግ ነበረበት (ዘፍጥ. 3:8-10፤ ሉቃስ 19:10)። ሰው በተሳሳተ መንገድ በመጓዙ ለራሱም ሆነ ለእግዚአብሔር የተረፈው ነገር የለም ። በሉቃስ 15 የተዘገበው የጌታችን ምሳሌ ይህን ጉዳይ ግሩም አድርጎ ያብራራዋል።

ከቁጥር 13-18፤ ጳውሎስ በአንድ ኃጢአተኛ ላይ ከራስ ፀጉሩ እስከ እግር ጥፍሩ ድረስ የተደረገውን የራጅ ምርምራ አቅርቦልናል። የተወሰዱት ጥቅሶች የሚከተሉት ናቸው ቁ. 13 ሀ. - ከመዝሙር 5:9፤ ቁ. 13 ለ- ከመዝሙር 14:3፤ ቁ. 14- ከመዝሙር 10:7፤ ቁ. 15-17- ከኢሳይያስ 59:7-8፤ ቁ. 18 - ከመዝሙር 36:1 ናቸው። ሙሉውን ሐሳብ ለመረዳት እነዚህ ምንባቦች በወጡባቸው መነበብ አለባቸው።

ቁ. 13ና 14 ጉሮሮ፤ ምላስ፤ ከናፍርና አፍን በመጠቀም ስለ ሰው ንግግር አጽንኦት ይሰጣል- ማለትም የቃላትና የባሕርይ ትስስር በማቴዎስ 12:34 ታይቷል። «በልብ ሞልቶ ከተረፈው አፍ ይናገራልና።» ኃጢአተኛው በፍጥረቱ በመንፈስ ሙት ነው (ኤፌ. 2:1-3)፤ ስለሆነም ከአንደበቱ የሚወጣው ሞት ብቻ ነው። ይህ የተፈረደበት አንደበት ተለውጦ «ኢየሱስ ጌታ» መሆኑን ያውጃል (ሮሜ 10:9-10)። «ከቃልህ የተነሣ ትጸድቃለህና፤ ከቃልህም የተነሣ ትከራከላለህ» (ማቴ. 12:37)።

በቁጥር 15 ና 16 ጳውሎስ የኃጢአተኛውን እግር በሥዕላዊ መልኩ ያቀርባል። ቃሎቹ አታላዮች እንደሆኑ ሁሉ፤ መንገዶቹም የጥፋት ናቸው። የክርስቲያን እግሮች የሰላም ወንጌልን የተጫሙ ናቸው (ኤፌ. 6:15)፤ ሙት ኃጢአተኛ ግን በሚሄድበት ሁሉ ሞትን፤ ጥፋትን፤ ጉስቀልናን ያመጣል። እነዚህ አስቃቂ ነገሮች ምናልባት ወዲያው ባይፈጸሙም፤ መምጣታቸው ግን አይቀራ ነው። ኃጢአተኛ ወደ ጥፋት በሚወስደው ሰፊ ደጅ ላይ ነው

(ማቴ. 7:13-14)፤ ንስሐ ሊገባ፤ ኢየሱስ ክርስቶስን ሊያምንና ወደ ሕይወት በሚመራው ጠባብ ደጅ ሊገባ ያስፈልገዋል።

ቁጥር 17 የኃጢአተኛን ሕሊና ይዳስሳል፡ የእግዚአብሔርን የሰላም መንገድ አያውቅም። ጌታ ኢየሱስን ለኢየሩሳሌም እንዲያለቅስለት ያደረገው ይኸው ነበር (ሉቃስ 19:41-44)። ኃጢአተኛ የእግዚአብሔርን እውነት በማወቅ ፈንታ (ሮሜ 1:21፤ 25፤ 28)፤ የሰይጣንን ውሸት ማመን ይመርጣል። የእግዚአብሔር የሰላም መንገድ በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት የሚገኝ ነው፤ «እንግዲህ በእምነት ከጸደቅን በእግዚአብሔር ዘንድ ቤጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ሰላምን እንያዝ» (ሮሜ 5:1)።

በቁጥር 18 መዝሙር 36:1ን ጠቅሶ የኃጢአተኛን ከንቱ ትዕቢት ይገልጣል፤ «በዓይኖቻቸው ፊት እግዚአብሔርን መፍራት የለም።» ሙሉ ገጽታውን ለማግኘት መዝሙሩን በሙሉ ማንበብ ያስፈልጋል። በሮሜ 3:17 የተጠቀሰው አለማወቅ ምክንያቱ በቁጥር 18 ላይ የተዘገበው ትዕቢት ነው። የጥበብ ሁሉ መጀመሪያ «እግዚአብሔርን መፍራት» ነውና (ምሳሌ 1:7)።

የእግዚአብሔር ሕግ ከሆነው ብሉይ ኪዳን የተጠቀሱት ምንጣቦች ወደ አንድ ድምዳሜ ያመራሉ። ዓለም ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት በደለኛ ነው! መከራከር የሚፈልጉ ይኖሩ ይሆናል፤ ነገር ግን አፍም ሁሉ ተዘግቷል። ክርክርም ሆነ ሙግት የለም። ዓለም ሁሉ አይሁድም አሕዛብም ሕግን ጥሰዋል። አይሁድ በሚኮሩበት ሕግ ተፈረደባቸው። አሕዛብም ደግሞ በፍጥረት በተገለጠውና በሕሊናቸው በተጻፈው ተፈርደዋል።

በቁጥር 20 ላይ «ስለዚህም» የሚለው ቃል «ምክንያቱም» ለሚለው ቃል የተሰጠውን ትርጉም ስለሚይዝ ዓለም ሁሉ ለምን በደለኛ እንደሆነች ምክንያቱን ያቀርባል። የእግዚአብሔርን ሕግ በመጠበቅ ሥጋ ለባሽ በእግዚአብሔር ፊት አይጸድቅም። እውነት ነው በእግዚአብሔር ፊት «ሕግን የሚያደርጉ ይጸድቃሉ» (ሮሜ 2:13)፤ ነገር ግን ሕጉ የሚያዝዘውን የሚፈጽም አንድም የለም።

ይህን መፈጸም አለመቻላቸው ሰዎች ኃጢአተኛ መሆናቸውን የሚያውቁበት መንገድ ነው። ሕግን ለመጠበቅ ሲሞክሩ ፈጽሞ ሊያደርጉት ስለማይችሉ የእግዚአብሔርን ምሕረት ለማግኘት ይጮኻሉ። አይሁድም ሆኑ አሕዛብ የእግዚአብሔርን ሕግ መጠበቅ አይችሉም። ስለሆነም እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን የሚያድንበት ሌላ መንገድ መኖር አለበት። ስለዚህም ጳውሎስ በቀሪው የሮም መልእክት ምንባቦቹ ሰዎች የሚድኑበትን መንገድ ለመግለጽ ተጠቅሞባቸዋል።

ይህንን ክፍል ለመደምደም የሚሻለው መንገድ ቀላል ጥያቄ በመጠየቅ ነው። አንደበታችሁ (አፋችሁ) ተዘግቶ ያውቃል ወይ? በራሳችሁ ጽድቅ እየተመካችሁ በትዕቢት በእግዚአብሔር ፊት ስለራሳችሁ ትሟገታላችሁ ወይ? ከሆነ፣ በእግዚአብሔር ጸጋ አልዳናችሁም ማለት ነው። እግዚአብሔር የሚያድነን በፊቱ እንደ ኃጢአተኝነታችን በጸጥታ ስንቆም ነው። ስለ ራሳችን አስተያየት በመስጠት የምንሟገት ከሆነ፣ በእግዚአብሔር ጸጋ ልንድን አንችልም። ዓለም ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት በደለኛ ነው- ይህ እኔንና አንተንም ያካትታል!

አሁን ግን በሕግና በነቢያት የተመሰከረለት የእግዚአብሔር ጽድቅ ያለ ሕግ ተገልጦአል፤ እርሱም፤ ለሚያምኑ ሁሉ የሆነ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን የሚገኘው የእግዚአብሔር ጽድቅ ነው፤ ልዩነት የለምና፤ ሁሉ ኃጢአትን ሠርተዋልና የእግዚአብሔርም ክብር ጉድሉአቸዋል፤ በኢየሱስ ክርስቶስም በሆነው ቤዛነት በኩል እንዲያው በጸጋው ይጸድቃሉ። እርሱንም እግዚአብሔር በእምነት የሚገኝ በደሙም የሆነ ማስተስሪያ አድርጎ አቆመው፤ ይህም በፊት የተደረገውን ኃጢአት በእግዚአብሔር ችሎታ ስለ መተው ጽድቁን ያሳይ ዘንድ ነው፤ ራሱም ጽድቅ እንዲሆን በኢየሱስም የሚያምነውን እንዲያጸድቅ አሁን በዚህ ዘመን ጽድቁን ያሳይ ዘንድ ነው።

ትምክህት እንግዲህ ወዴት ነው? እርሱ ቀርቶአል። በየትኛው ሕግ ነው? በሥራ ሕግ ነውን? አይደለም፤ በእምነት ሕግ ነው እንጂ (ሮሜ 3:21-27)።

እንግዲህ በሥጋ አባታችን የሆነ አብርሃም ምን አገኘ እንላለን? አብርሃም በሥራ ጽድቆ ቢሆን የሚመካበት አለውና፤ ነገር ግን በእግዚአብሔር ዘንድ አይደለም። መጽሐፍስ ምን አለ? አብርሃምም እግዚአብሔርን አመነ ጽድቅም ሆኖ ተቈጠረለት። ለሚሠራ ደመወዝ እንደ ዕዳ ነው እንጂ እንደ ጸጋ አይቈጠርለትም፤ ነገር ግን ለማይሠራ፤ ኃጢአተኛውን በሚያጸድቅ ለሚያምን ሰው እምነቱ ጽድቅ ሆኖ ይቈጠርለታል። እንደዚህ ዳዊት ደግሞ እግዚአብሔር ያለ ሥራ ጽድቁን ስለሚቆጥርለት ስለ ሰው ብፅዕና ይናገራል፤ እንዲህ ሲል፡-

ዓመፃቸው የተሰረየላቸው ኃጢአታቸውም የተከደነላቸው ብፁዓን ናቸው፤ (ሮሜ 4:13-17)

አባታችን አብርሃም

ጳውሎስ በመልእክቱ በሁለተኛው ክፍል ያሰፈረው ጭብጥ ደኅንነት - የጽድቅ ዐዋጅ የሚለውን ነው። በመጀመሪያ ሰው ሁሉ ኃጢአተኛ መሆኑን አረጋገጠ። ቀጥሎ ኃጢአተኞች እንዴት እንደሚድኑ ገለጠ። የዚህ ደኅንነት ሥነ መለኮታዊ ስያሜ «በእምነት የሚገኝ ጽድቅ» ነው። መጽደቅ ማለት በእግዚአብሔር ተሠርቶ ባለቀው የክርስቶስ የመስቀል ላይ ሥራ የሚያምንን ኃጢአተኛ ጽድቅ ብሎ የሚጠራበት የእግዚአብሔር ሥራ ነው። እያንዳንዱ ፍቺ ጠቃሚ በመሆኑ በጥንቃቄ ልናየው ይገባል።

ለመጀመር ያህል ጽድቅ ሂደት ሳይሆን፣ እግዚአብሔር የሚያደርገው ነገር ነው። ጽድቅ የደረጃ ልዩነት የለውም። እያንዳንዱ አማኝ በእግዚአብሔር ፊት የመቆም መብት አለው። እንዲሁም ጽድቅ የእግዚአብሔር እንጂ፣ የሰው ሥራ አይደለም። ማንም ኃጢአተኛ ራሱን በእግዚአብሔር ፊት ጽድቅ ማድረግ አይችልም። ከሁሉም በላይ ማወቅ ያለብን እግዚአብሔር እኛን ጽድቅ አድርጎ ይሠራናል ማለት ሳይሆን፣ ጽድቅ ናችሁ ብሎ ያውጃል። ጽድቅ ሕጋዊነት ያለው ነገር ነው። እግዚአብሔር የክርስቶስን ጽድቅ በእኛ የኃጢአተኝነት ፋይል ውስጥ ያስቀምጣል። ይህንን መዝገብ ደግሞ ማንም ሊለውጠው አይችልም።

ጽድቅንና ቅድስናን ግን አናምታታቸው። ቅድስና እግዚአብሔር አንድ አማኝ የበለጠ ክርስቶስን እንዲመስል የሚያደርግበት ሂደት ነው። ቅድስና ከቀን ወደ ቀን ሊለያይ ይችላል። ጽድቅ ግን በፍጹም አይለወጥም። አንድ ኃጢአተኛ በክርስቶስ ሲያምን፣ እግዚአብሔር ጽድቅ አድርጎ ይቆጥረዋል። ይህንን ዐዋጅ ሊሽር የሚችል ማንም የለም። እግዚአብሔር እኛን የሚያየን ከዚህ በፊት ኃጢአት አድርገን እንደማናውቅ አድርጎ ነው።

ነገር ግን አንድ ቅዱስ አምላክ እንዴት አድርጎ ነው ጋጢአተኞችን እንደ ጸድቅ የሚቆጥረው? ለመሆኑ ጽድቅ እውነተኛ መሠረት የሌለው «ልብ ወልድ» ነውን? በሮሜ መልእክት በዚህ ክፍል ጳውሎስ እነዚህን ጥያቄዎች በሁለት መልኩ መልስ ሰጥቶባቸዋል። በመጀመሪያ፣ ጽድቅ በእምነት መሆኑን ገለጠ (3:21-31)፤ ቀጥሎም የአብርሃም እምነት ጽድቅ ሆኖ እንደተቆጠረለት የሚገልጽ ምሳሌ አቀረበ (4:1-25)።

1. ጽድቅ ሲገለጥ (3:21-31)

«አሁን ግን በሕግና በነቢያት የተመሰከረለት የእግዚአብሔር ጽድቅ ያለ ሕግ ተገልጦአል» (ሮሜ 3:21)። እግዚአብሔር በሙላት በወንጌል አማካይነት ራሱን ከመግለጡ በፊት ራሱን በብዙ መንገዶች ገልጸአል፤ እርሱም፡- ሕጉ፣ በጋጢአት ላይ መፍረዱ፣ በነቢያት በኩልና የሚታዘዙትን በመባረክ ናቸው። ነገር ግን በወንጌል የተገለጠው አዲስ ዐይነት ጽድቅ ነበር (ሮሜ 1:16-17)። የዚህ ጽድቅ ባሕርያት ደግሞ በዚህ ክፍል ቀጥለው የቀረቡት ናቸው።

ሀ) ያለ ሕግ (3:21) - በብሉይ ኪዳን ሕግ፣ ጽድቅ የሚገኘው በሰው ሥራ ነበር። በወንጌል ግን፣ ጽድቅ የሚገኘው በእምነት ነው። ሕግ በራሱ የእግዚአብሔርን ጽድቅ ይገልጣል። ምክንያቱም «ሕግ ቅዱስ ነው ትእዛዚቱም ቅድስትና ጽድቅት በጎም ናት» (ሮሜ 7:12)። ምንም እንኳን ሕግ ጽድቅን ባይሰጥም፣ በወንጌል ለሚገኘው ጽድቅ ምስክር ሆኗል። ከዘፍጥረት 3:15 ጀምሮ በጠቅላላው የብሉይ ኪዳን ደኅንነት የሚገኘው በክርስቶስ በማመን ለመሆኑ ምስክር ሆኗል። በብሉይ ኪዳን የተደረጉት መስዋዕቶች፣ ትንቢቶች፣ አምሳያዎች እና ታላቅ «የወንጌል ቃል» (ለምሳሌ ኢሳይያስ 53) ሁሉም ለዚህ እውነት ምስክርነት ሰጥተዋል። ሕግ የእግዚአብሔርን ጽድቅነት የሚያሳይ ሲሆን፣ ለጋጢአተኛው ሰው ግን ጽድቅን አልሰጠውም። ይህን ማድረግ የሚችል ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው (ገላ. 2:21ን ይመልከቱ)።

ለ) በክርስቶስ በማመን (3:22) - እምነት የሚያዋጣው የምናምንበት ነገር የሚያዋጣ ከሆነ ነው። ሰዎች ሁሉ በአንድ ነገር ያምናሉ፤ ካጡ ደግሞ በራሳቸው ይታመናሉ። ነገር ግን ክርስቲያን የሚያምነው በክርስቶስ ነው። በሕግ የሚገኝ ጽድቅ የሥራችን ዋጋ ነው። በወንጌል የሚገኘው ጽድቅ ግን በእምነት የሚገኝ ስጦታ ነው። ብዙ ሰዎች፤ «በእግዚአብሔር አምናለሁ» ይላሉ፤ ነገር ግን የሚያድነን ይሄ አይደለም። አንድን ኃጢአተኛ የሚያድነውና ጽድቅ አድርጎ የሚያስቆጥረው እምነት፤ ሰው በግሉ በኢየሱስ ሲያምን ነው። በሲኦል ያሉትም አጋንንት በእግዚአብሔር ያምናሉ ይንቀጠቀጡማል። ነገር ግን ይህ አያድናቸውም (ያዕቆብ 2:19)።

ሐ) ለሰዎች ሁሉ (3:22-23)- እግዚአብሔር ሕግን የሰጠው ለአይሁድ እንጂ ለአሕዛብ አይደለም። ነገር ግን በክርስቶስ የሚገኘው ደኅንነት የምሥራች የተሰጠው ለሰው ሁሉ ነው። ሰዎች ሁሉ ሊድኑ ያስፈልጋቸዋል። ፍርድን በተመለከተ በአይሁድና በአሕዛብ መካከል ልዩነት የለም። «ሁሉ ኃጢአትን ሠርተዋል የእግዚአብሔርም ክብር ጎድሎአቸዋል» (ሮሜ 3:23)። እግዚአብሔር ለሰው ዘር ሁሉ የደኅንነትን ነፃ ስጦታ ለመስጠት ሰዎች ሁሉ ኃጢአተኛ እንደሆኑ ቆጥሯል (ዐውጂል)።

መ) በጸጋ (3:24) - እግዚአብሔር ሁለት ዓይነት ባሕርያት አሉት፡- ፍጹም (እርሱ በራሱ የሆነው)፤ እና አንጻራዊ (ከሰዎችና ከዓለም ጋር ኅብረት የሚያደርግበት)። ፍጹም ከሆኑት ባሕርያቱ መካከል አንዱ ፍቅር ነው። «እግዚአብሔር ፍቅር ነው» (1ኛ ዮሐ. 4:8)። እግዚአብሔር ይህንን ፍቅሩን ለእኔና ለእናንተ ሲያካፍለን፤ ጸጋና ምሕረት ይሆናል። እግዚአብሔር በምሕረቱ ምክንያት የሚገባንን አልከፈለንም። በጸጋው ደግሞ የማይገባንን ይሰጠናል። «በነፃ» የሚለው የግሪክ ቃል በዮሐንስ 15:25 ላይ እንደተመለከተው «እንዲያው» የማለት ያህል ነው። እግዚአብሔር ጽድቅ አድርጎ የቆጠረን እንዲያው ነው። የእግዚአብሔርን ምሕረት እንድናገኝ የሚያበቃን ምንም ነገር በእኛ ውስጥ የለም! ሁሉም በጸጋው ነው!

ሠ) በእግዚአብሔር ታላቅ ክፍያ (3:24-25)- ደኅንነት ነፃ ነው፤ ነገር ግን ርካሽ አይደለም። እግዚአብሔር ለደኅንነታችን የከፈለውን ዋጋ የሚያሳዩ ሦስት ቃላት አሉ። እነርሱም ቁጣን ማብረድ፣ መዋጀትና ደም ናቸው። በሰው አነጋገር «ቁጣን ማብረድ» ማለት የተቆጣን ሰው በስጦታ በማባበል ማቀዝቀዝ ማለት ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ የተገለጠው ግን እንዲህ አይደለም። «ቁጣን ማብረድ» ማለት ቅዱስ የሆነውን የእግዚአብሔርን ሕግ ተገቢውን መመዘኛ በማሟላትና በመጠበቅ እግዚአብሔርን ማስደሰትና ኃጢአተኛው በክርስቶስ አማካይነት ወደ እግዚአብሔር ሲመጣ ምሕረት እንዲያገኝ ማስቻል ነው። «ደም» የሚለው ቃል የሚነግረን የሚከፈለው ዋጋ ምን ያህል ከፍተኛ ዋጋ ያለው መሆኑን ነው። ሕጉን ለመጠበቅና ኃጢአተኞችን ለማጽደቅ ኢየሱስ መሞት ተገባው።

ይህንን እውነት ለማብራራት የተሻለው መንገድ በዘሌዋውያን 16 የተጠቀሰው የስርየት ቀን ነው። በመሠዊያው ሁለት ፍየሎች ይቀርባሉ። ከሁለቱ አንደኛው ይሠዋል። ፍየሉ ይሠዋና ደሙ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ተወስዶ የቃል ኪዳን ታቦቱ በተሸፈነበት ከወርቅ የተሠራ የስርየት መክደኛ ላይ ይረጫል። የሚረጨው ደም በታቦቱ ውስጥ ያሉትን ሁለት የሕግ ጽላቶች ይሸፍናል። የፈሰሰው ደም ቅዱስ የሆነውን የእግዚአብሔርን ጥያቄ ለጊዜው ያሟላል።

ካህኑ በመቀጠል እጁን በሌላኛው ፍየል ራስ ላይ ጭኖ ስለ ሕዝቡ ኃጢአት ይናዘዛል። ካህኑ በመቀጠል እጁን በሌላኛው ፍየል ራስ ላይ ጭኖ ስለ ሕዝቡ ኃጢአት ይናዘዛል። ፍየሉ ኃጢአታቸውን መሸከሙን ለማመላከት ፍየሉን ወደ ምድር በዳ ይሰደዋል። «ምሥራቅ ከምዕራብ እንደሚርቅ እንዲሁ ኃጢአታችንን ከእኛ አራቀ» [መዝ. (103):12]። በብሉይ ኪዳን ዘመን የእንስሳት ደም ኃጢአትን ፈጽሞ ሊያስወግድ አይችልም። ነገር ግን ጌታ ኢየሱስ መጥቶ ደኅንነትን በመፈጸም እስኪገዛን ድረስ ኃጢአትን ይሸፍን ነበር። እግዚአብሔር ልጁ አንድ ቀን መጥቶ ሥራውን እንደሚጨርስ በማወቁ፣ ከማመን በፊት

የተደረገውን ኃጢአት (ሮሜ 3:25)፤ «ትቶት ነበር»። በሞቱና በትንሣኤው አማካኝነት «መዋጀት» ይኖራል ይህም ኃጢአተኛውን በመግዛት ነፃ መውጣት ነው።

ዶክተር ጂ. ካምቤል ሞርጋን የተባለ ሰው ደኅንነት ነፃ ስጦታ መሆኑን የድንጋይ ከሰል ለሚቆፍር ሰው ለማስረዳት ሲሞክር ቆፋሪው ሊገነዘብ አልቻለም። «እኔ ራሴ ለደኅንነቴ ዋጋ መክፈል አለብኝ» እያለ ይከራከር ጀመር። ዶክተር ሞርጋን እግዚአብሔር ረድቶት የሚከተለውን ጥያቄ ጠየቀው። «ዛሬ በማለዳ ለቁፋሮ ወደ ጉድጓዱ በምን ወረድክ?» ሰውየውም ለምን ቀላል ጥያቄ ጠየቅኸኝ አለና፤ «በአሳንሰር (ሊፍት) ነው ወደ ታች የወረድኩት» ብሎ ነገረው።

ሞርጋንም ድጋሚ ጠየቀው፤ «ቀላል ነበር አይደል? ለመሆኑ ዋጋ አልከፈልክም?»

ሰውየው ሳቀና፤ «ምንም አልከፈልኩም፤ ነገር ግን የምሠራለት ኩባንያ ይህን ሊፍት ለመትከል ብዙ ገንዘብ አውጥቷል።» በዚህም ሰውየው እውነቱን መገንዘብ ቻለ። «ለመዳን እኔ የከፈልኩት ዋጋ የለም፤ ነገር ግን እግዚአብሔር እኛን ለማዳን የገዛ ልጁን ከፍሏል።»

ረ) ፍጹም ፍትሕ (3:25-26) - እግዚአብሔር ፈጽሞ የማይለወጥ ባሕርይ አለው። የራሱን ሕግ አያጥፍም፤ ባሕርይውንም አይተላለፍም። «እግዚአብሔር ፍቅር ነው» (1ኛ ዮሐ. 4:8)። እንዲሁም «እግዚአብሔር ብርሃን ነው» (1ኛ ዮሐ. 1:5)። የፍቅር አምላክ ኃጢአተኛን ይቅር ማለት ይፈልጋል። ሆኖም የቅድስና አምላክ የራሱን ጽድቅ በማቆም ኃጢአትን ይቀጣል። እንዴት ነው እግዚአብሔር «ጽድቅ ሆኖ ሳለ ኃጢአተኞችን ጽድቅ አድርጎ የሚቆጥረው»? ለዚህ መልሱ ያለው በኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ኢየሱስ ስለ ዓለሙ ሁሉ ኃጢአት በመስቀል ላይ ሲሠቃይ የእግዚአብሔርን ቁጣ ለማብረድ የእግዚአብሔር ሕግ የጠየቀውን ሁሉ አሟልቷል። በዚህም የእግዚአብሔርን የልቡን ፍቅር አሳይቷል። በብሉይ ኪዳን

የነበሩት የእንስሳት መሥዋዕቶች ኃጢአትን አላስወገዱም። ነገር ግን ኢየሱስ በሞተ ጊዜ ቀደም ሲል እስከ አዳም ድረስ የነበሩትን ኃጢአቶች በሙሉ አነጸ። ማንም ይሁን ማን (ሰይጣንም ጭምር) እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ኃጢአት ሸፍኖ ቢያልፍም አድሎአዊና ግፊኛ አድርጎ ሊከሰሰው አይችልም።

ሰ) ሕግን ለማጽናት (3:27-31) - የመልእክቱ አንባቢዎች አይሁድም ስለነበሩ በወንጌልና በሕግ መካከል ያለውን ግንኙነት በተመለከተ ብዙ ለማለት ፈለገ። ጽድቅ በእምነት መሆኑ ሕግን የሚቃረን ሳይሆን፣ የሚያጸና ነው። እግዚአብሔር የደኅንነት ዕቅዱን ያሟላው የራሱን ሕግ ታዝዞ ነው። ኢየሱስ በኑሮውና በሞቱ ሕግ የሚጠይቀውን ሙሉ በሙሉ አሟልቷል። እግዚአብሔር አንድ አምላክ ስለሆነ ለአይሁድ አንድ ለአሕዛብ ደግሞ ሌላ በድምሩ ሁለት የደኅንነት መንገድ የለውም። እርሱ በባሕርይውም ሆነ በሕጉ የማይለዋወጥ ነው። ደኅንነት የሚገኘው በሕግ ቢሆን ኖሮ፣ ሰዎች በተመኩ ነበር። ነገር ግን የእምነት ሕግ ሰዎች እንዳይመኩ ያደርጋቸዋል። አንድ ዋናተኛ ከመስመጥ ቢድን፣ ሰዎችን ከመስመጥ ለማዳን በተቀጠረ ዋናተኛ ተመክቶ አይፎክር። ከዚህ ሌላ ምን ሊያደርግ ይችላል? አንድ ኃጢአተኛ በእምነት ጽድቅ ሆኖ ቢቆጠር፣ በእምነቱ ሊኩራራ አይችልም፣ ነገር ግን ድንቅ በሆነው አዳኙ ሊመካ ይችላል።

በሮሜ ምዕራፍ 4 እስከ 8 ባለው ክፍል ጳውሎስ የእግዚአብሔር የደኅንነት ዕቅድ ከብሉይ ኪዳን ቅዱሳት መጻሕፍት ጋር እንደሚስማማ አብራርቶአል። ጳውሎስ ማብራሪያውን የጀመረው የአይሁድ ሕዝብ አባት በሆነው በአብርሃም ነው።

2. ጽድቅ ሆኖ የመቆጠር ምሳሌ (4:1-25)

በሮሜ የነበሩት አይሁድ ክርስቲያኖች ወዲያውኑ የሚከተለውን ጥያቄ መጠየቃቸው አይቀርም፤ «ይህ በእምነት መጽድቅ የሚለው አስተምህሮ ከታሪካችን ጋር እንዴት ይዛመዳል? ጳውሎስ ሆይ፣ አንተ ይህ አስተምህሮ በሕግና

በነቢያት ተመስክሮለታል ትላለህ። ታዲያ፤ አብርሃም እንዴት ሊሆን ነው?» ይላሉ።

ጳውሎስም በፊቱ የቀረበውን ተግዳሮት ተቀብሎ አብርሃም እንዴት እንደዳነ ያብራራል። አብርሃም የአይሁድ ሥጋዊ አባት በመሆኑ፤ «አባታችን» ተብሎ ተጠርቷል። ነገር ግን በቁጥር 11 ላይ አብርሃም በክርስቶስ «ለሚያምኑ ሁሉ አባት» ተብሎ ተጠርቷል (ገላ. 3:1-18ን ይመልከቱ)። የአባታቸው አብርሃም ደኅንነት ዛሬ ካለው አማኝ ጋር ተመሳሳይ መንፈሳዊ ልምምድ መሆኑን ለማስረዳት ጳውሎስ እውነታዎችን ዘርዝሯል።

ሀ) አብርሃም የጸደቀው በእምነት እንጂ በሥራ አይደለም (4:1-8)- ይህንን አባባሉን ለማረጋገጥ ጳውሎስ ሁለት ምስክሮችን ያቀርባል፡- ሙሴ (ዘፍጥ. 15:6) እና ዳዊት [መዝ. (32):1-2]። ከቁጥር 1-3 በዘፍጥረት 15 የተተረከውን የአብርሃምን ልምምድ ፈተሽ። አብርሃም ነገሥታቱን ድል ነሥቶ ሳለ (ዘፍጥ. 14) ተመልሶ ይዋጉት እንደሆነ አስቦ ነበር። እግዚአብሔር ግን ተገልጦለት እርሱ ጋሻው እንደሆነና «ዋጋህ (የአብርሃም) እጅግ ታላቅ ነው» በማለት ዋስትናን ሰጠው። አብርሃም አጥብቆ የፈለገው ግን ወራሽ የሚሆነውን ወንድ ልጅ ነበር። እግዚአብሔር ወንድ ልጅ እንደሚሰጠው ቃል የገባለት ቢሆንም፤ እስካሁን ግን ተስፋው ሙላት አላገኘም።

በዚህ ጊዜ ነበር እግዚአብሔር አብርሃም ከዋክብትን እንዲመለከት የነገረው። እግዚአብሔርም፤ «ዘርህ እንዲህ ይሆናል!» ብሎ ተናገረ። አብርሃምም የእግዚአብሔርን ተስፋ አመነ ተብሎ የተተረጎመው የዕብራይስጥ ቃል «አሜን» ማለት ነው። እግዚአብሔር ተስፋን ሰጠ። አብርሃምም «አሜን» በማለት ምላሽ ሰጠ። ጽድቅ ሆኖ የተቆጠረለት ይህ እምነት ነበር።

በሮሜ 4:3 ላይ የተጻፈው «ጽድቅ ሆኖ ተቆጠረለት» የሚለው ቃል «በአንድ ሰው የባንክ ሂሳብ ገንዘብ በስሙ ማስቀመጥ» ማለት ነው። የባንክ ሰዎች የሚጠቀሙበት ስያሜ ነው። ይህ ቃል በዚህ ምዕራፍ ብቻ 11 ጊዜ ተጠቅሷል (ከቁጥር 4-11፤ 21-

24):: አንድ ሰው ሲሠራ ደመወዝ ይቀበላል። ይህም በስሙ በባንክ ሊቀመጥለት ይችላል። ነገር ግን አብርሃም ደኅንነቱን አልሠራውም። ዝም ብሎ የእግዚአብሔርን ተስፋ አመነ። ሥራውን የሠራው ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ሲሆን፤ የእርሱ ጽድቅም ለአብርሃም ተቆጠረለት።

ቁጥር 5 ላይ አንድ የሚያስገርም ዐረፍተ ነገር አለ፤ «ኃጢአተኛውን በሚያጸድቅ በእግዚአብሔር» ይላል። ሕጉ «እኔ ኃጢአተኛውን አላጸድቅምና» (ዘጸ. 23:7) ይላል። በብሉይ ኪዳን ፈራጆች «ጸድቁን ደኅና ነህ፤ የበደለውንም- በደለኛ ነህ» እንዲሉ ታዝዘዋል (ዘዳግ. 25:1)። ሰሎሞን ቤተ መቅደሱን በመረቀ ጊዜ እግዚአብሔርን በበደለኛ ላይ ፍርድ ንጹሐንም አጸደቀው፤ በማለት ጠይቋል (1ኛ ነገ. 8:31-32)! ነገር ግን በፊቱ ሥራቸው ሊያጸድቃቸው የሚችሉ ጸድቃን ባለመኖራቸው እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን ያጸድቃል። ኃጢአታችንን በክርስቶስ ላይ አድርጎ የክርስቶስን ጽድቅ ደግሞ በእኛ ላይ አደረገ።

ከቁጥር 6-8 ባለው ክፍል ላይ ጳውሎስ ንጉሥ ዳዊት ከቤርሳቤህ ጋር ከተኛ በኋላ የንስሐ መዝሙሩን በመጥቀስ ምስክር አድርጎ ቆጥሮታል [መዝ. (32):1-2]። ዳዊት ሁለት ድንቅ አባባሎችን ተናግሯል፡- (1) እግዚአብሔር ኃጢአትን ይቅር ይላል። ጽድቅንም ከሥራ ውጭ ያደርጋል፤ (2) እግዚአብሔር የኃጢአታችን ኃላፊነት አይጠይቀንም። በሌላ አባባል፤ አንድ ጊዜ ድድቅ ተደርገን ከተቆጠርን፤ የሕይወት መዝገባችን የክርስቶስን ፍጹም የሆነ ጽድቅ ይይዛል እንጂ ኃጢአታችንን አይይዝም። እውነት ነው ክርስቲያኖች ኃጢአት ይሠራሉ። እነዚህ ኃጢአቶች ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት ለማድረግ እንችላለን ዘንድ ይቅር መባል አለባቸው (1ኛ ዮሐ. 1:5-7)። ነገር ግን እነዚህን ኃጢአቶች በእኛ ላይ ለክስ አያቀርባቸውም። ክርስቶስ ሲመጣ ሽልማት እናገኝ ዘንድ እግዚአብሔር ሥራችንን ይመዘግባል እንጂ።

ለ) የጸደቀው በጸጋ እንጂ፣ በሕግ አይደለም (4:9-17) - እንደተመለከትነው፣ አይሁድ በመገረዝ ሥርዓትና በሕግ ይመኩ ነበር። አንድ አይሁድ በእግዚአብሔር ፊት ጻድቅ ለመሆን መገረዝና ሕግን መጠበቅ አለበት። ጳውሎስ በሮሜ 2:12-29 ሕግን በውስጣችን እንድንጠብቅና «የልብ መገረዝ» እንደሚያስፈልግ በግልጽ አስፍሯል። የጠፋን ኃጢአተኛ ውጫዊ ሥርዓቶች ብቻቸውን በፍጹም ሊያድኑት አይችሉም።

አብርሃም ጻድቅ ሆኖ የተቆጠረው ገና ሳይገረዝ ነበር። በአይሁድ ዕይታ አብርሃም አሕዛብ ነበር። አብርሃም ሲገረዝ 99 ዓመቱ ነበር (ዘፍጥ. 17:23-23)። ይህ ደግሞ ዘፍጥረት 15 ከተፈጸመ ከዐሥራ አራት ዓመታት በኋላ መሆኑ ነው። ድምዳሜው ግልጽ ነው። ግርዘት ለአብርሃም ጻድቅ ምንም ድርሻ የለውም።

ታዲያ እንደዚህ ከሆነ ግርዛት ለምን አስፈለገ? ማኅተምና ምልክት ነበር (ሮሜ 4:11)። ምልክት ነው ስንል፣ እርሱ የእግዚአብሔር መሆኑንና የተሰጠውንም ተስፋ ማመኑን ለማስረገጥ ነው። ማኅተምነቱ ደግሞ እግዚአብሔር ተስፋ እንደ ገባለትና የገባውንም ተስፋ እንደሚፈጽም ለማስታወስ ነበር። ዛሬ አማኞች በመንፈስ ቅዱስ ታትመዋል (ኤፌ. 1:13-14)። በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ አሮጌውን ሰዎቻቸውን አስወግደዋል እንጂ አካላዊ ቀዶ ጥገና አላደረጉም። ስለሆነም መንፈሳዊ የሆነ የልብ ግርዘትን ይለማመዳሉ (ቆላ. 2:10-12)። ግርዛት ለአብርሃም ደኅንነት የጨመረው ነገር የለም፣ ማስረጃ ብቻ ሆነ እንጂ።

አብርሃም ጻድቅ ሆኖ የተቆጠረው ሕግ ከመሰጠቱ በፊት ሲሆን፣ ይህንንም ጉዳይ ጳውሎስ ከቁጥር 13-17 ባለው ክፍል ዳስሶታል። የእግዚአብሔር ሕግ በሙሴ በኩል ገና ስላልመጣ፣ አብርሃም ጻድቅ ሆኖ የተቆጠረው አብርሃም የእግዚአብሔርን ተስፋ በማመኑ እንጂ ሕግን በመጠበቁ አልነበረም። በዚህ ክፍል ያለው ቁልፍ ቃል «ተስፋ» የሚለው ነው። ለአብርሃም የተሰጠው ተስፋ በሥራው ወይም በጥረቱ ሳይሆን፣

በእግዚአብሔር ጸጋ ነው። ዛሬም እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን የሚያጸድቀው ሕግ ስለጠበቁ ሳይሆን፤ የጸጋውን ተስፋ ስላመኑ ነው። ሕግ የተሰጠው ለሰዎች ደኅንነት ለመስጠት ሳይሆን፤ መዳን እንዳለባቸው ለማሳየት ነው (ሮሜ 4:15)።

የአብርሃም በሕግ ሳይሆን በጸጋ ጸድቅ ሆኖ መቆጠር ደኅንነት ለሰዎች ሁሉ እንደሆነ ያረጋግጣል። አብርሃም የአይሁድም ሆነ የአሕዛብ የእምነት አባት ነው (ሮሜ 4:16፤ ገላ. 3:7፤ 29)። ስለዚህ አይሁድ አብርሃም በሕግ ባለመዳኑ ከማጉረምረም ይልቅ የእግዚአብሔር ደኅንነት ለሰዎች ሁሉ በመሆኑ ሊደሰትና አብርሃም የሥጋ ዝርያ እስራኤል እንዳለው ሁሉ፤ መንፈሳዊ ቤተሰቦቹም (እውነተኛ አማኞች በሙሉ) እንዳሉት ሊያውቅ ይገባዋል። ጳውሎስ ይህ የዘፍጥረት 17:5 «ለብዙ አሕዛብ አባት አድርጌሃለሁ» የሚለው ቃል ፍጻሜ መሆኑን ያመለክተናል።

ሐ) የጸደቀው በሰው ብርታት ሳይሆን፤ በትንሣኤው ኃይል ነበር (4:18-25)- እነዚህ ቁጥሮች «ለሙታን ሕይወት በሚሰጥ» የሚለው የቁጥር 17 ቅጥያዎች ናቸው። ጳውሎስ ያረጀው የአብርሃም ሰውነት እንደ ወጣት መታደሱ (መቀስቀሱ) በእርጅናው የሞቱት የአብርሃም ስሜቶች እንደ ወጣት ስሜት መነሣታቸው የሙታን ትንሣኤ ተምሳሌት እንደሆነ በማየት ከክርስቶስ ትንሣኤ ጋር አያያዘው።

እግዚአብሔር ለአብርሃምና ለሣራ የልጃቸውን መወለድ ያዘገየበት አንደኛው ምክንያት ተፈጥሮአዊው ሥጋዊ ብርታታቸው እንዲጠፋና ፈጽሞ እንዲወገድ ነበር። የ99 ዓመት ሽማግሌ የ89 ዓመት ካላት ማኅፀን ውስጥ ልጅ ይወልዳል ማለት የማይታሰብ ነበር! ከሥነ ተዋልዶ ዕውቀት አኳያ ሲታይ ሁለቱም ምውት ነበሩ። ነገር ግን አብርሃም በእምነት እንጂ በማየት አልተመላለሰም። እግዚአብሔር ተስፋ የገባውን ይፈጽማል። ከእኛ የሚጠበቀው ማመን ብቻ ነው። በዘፍጥረት 15 የተዘገበው የአብርሃም እምነት በቀጣዮቹ ዓመታት አልደበዘዘም። በዘፍጥረት 17 ና 18 እንደሚታየው አብርሃም

«በእምነት በረታ»:: ይህ እምነቱ ነበር አብርሃም በስተርጅናው እንዲወልድ ያስቻለው::

የደኅንነት ምሥጢር ግልጽ ነው፡- አንድ ኃጢአተኛ ራሱን መርዳት ሳይችል ቀርቶ «ሙት» እስኪሆን ድረስ እግዚአብሔር የመዳን ኃይሉን ያዘገየዋል:: በኃጢአቱ የጠፋ ሰው፣ እግዚአብሔርን በራሱ ለማስደሰት እንደሚችል ብቁ አድርጎ ራሱን ከቆጠረ፣ በጸጋ ሊድን አይችልም:: አብርሃም «ሙት» መሆኑን ሲያምን ነው፣ የእግዚአብሔር ኃይል በሥጋው የሠራው:: እግዚአብሔር አንድን ኃጢአተኛ የሚያድነው ይህ ሰው በመንፈስ ሙት መሆኑንና ራሱን መርዳት እንደማይችል ሲናዘዝ ነው::

በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ ምክንያት ወንጌል «የእግዚአብሔር የማዳን ኃይል ነው» (ሮሜ 1:16):: ሮሜ 4:24 እና ሮሜ 10:9-10 ይነጻጸራሉ:: ኢየሱስ ክርስቶስ «ስለ በደላችን አልፎ ተሰጠ፣ እኛን ስለማጽደቅም ተነሣ» (ሮሜ 4:25):: የኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ እግዚአብሔር የልጁን መሥዋዕት መቀበሉንና የራሱን ሕግ ሳይሰብር ከራሱም ጋር ሳይቃረን ኃጢአተኞች ጻድቅ ተደርገው ሊቆጠሩ እንደሚችሉ ማረጋገጫ ነው::

ቁልፉ «ለምናምን ለእኛ» (ቁ. 25) የሚለው ነው:: በሮሜ መልእክት እምነትንና አለማመንን የሚገልጹ ከ60 በላይ ምንባቦች አሉ:: የእግዚአብሔርን የማዳን ኃይል የሚለማመዱት በክርስቶስ ያመነቱ ናቸው (ሮሜ 1:16):: የእርሱ ጽድቅ በእርሱ ለሚያምኑት ተሰጥቶአቸዋል (ሮሜ 3:22):: የጸደቅነው በእምነት ነው (ሮሜ 5:1):: የምንታመንበት ደግሞ ስለ እኛ በሞተውና ዳግመኛ በተነሣው በኢየሱስ ክርስቶስ ነው::

እነዚህ ሁሉ እውነታዎች የአብርሃምን እምነት የበለጠ ግሩምና ድንቅ ያደርጉለታል:: የሚያነበው መጽሐፍ ቅዱስ አልነበረውም:: ነገር ግን የእግዚአብሔርን ተስፋ ብቻ ይዞ ነበር:: በጽሑፍ የሰፈረ ረጅም የእምነት ገድልን ወደ ኋላ ሄዶ ማየት አይችልም ነበር:: ነገር ግን እርሱ ራሱ ያን ለመጻፍ ሞከረ እንጂ:: ይሁን

እንጂ አብርሃም በእግዚአብሔር አመነ። ዛሬ ሰዎች የሚያነቡት መጽሐፍ ቅዱስ አላቸው። በቤተ ክርስቲያን ኅብረት አላቸው። ካስፈለገም ለዘመናት ወደ ጌላ መለስ ብለው በመጽሐፍ ቅዱስና በቤተ ክርስቲያን ታሪክ የተዘገቡ እምነቶችን ማየት ይችላሉ። ብዙዎች ግን ለማመን አይፈልጉም።

ለዐሥራ ስምንት ዓመታት በቺካጎ የሙዲ ቤተ ክርስቲያን መጋቢ የነበሩት ዶክተር ሃሪ አይረንጎይድ፣ በዕረፍት ጊዜያቸው ብቅ ብለው ስለጎበኙት የሰንበት ትምህርት የሚከተለውን ተናግረዋል። አስተማሪው፣ «ብብሉይ ኪዳን ሰዎች የሚድኑት እንዴት ነበር?» በማለት ጠየቀ።

ከተወሰነ የዝምታ ጊዜ በኋላ አንድ ሰው፣ «ሕግን በመጠበቅ» በማለት መለሰ። አስተማሪውም፣ «ልክ ነው» አለ።

ነገር ግን ዶክተር አይረንጎይድ ጣልቃ ገብተው፣ «የእኔ መጽሐፍ ቅዱስ የሕግን ሥራ በመሥራት ሥጋ የለበሰ ሁሉ በእርሱ ፊት አይጸድቅም» ይላል አሉ። አስተማሪው አፍሮ፣ «ሌላ መልስ ያለው አለን?» በማለት ሲጠይቅ፣ ሌላ ተማሪ፣ «ለእግዚአብሔር መሥዋዕትን በማቅረብ ነው የዳኑት» ብሎ መለሰ።

አስተማሪውም፣ «ልክ ነው» ብሎ ትምህርቱን ሊቀጥል ሲሞክር፣ ዶክተሩ አሁንም ጣልቃ ገብተው፣ «የእኔ መጽሐፍ ቅዱስ የኮርማዎችና የፍየሎች ደም ኃጢአትን ሊያስወግድ አይችልም ይላል» አለ።

በዚህ ጊዜ በደንብ ያልተዘጋጀው መምህር ይህ አዲስ ሰው ከእርሱ በተሻለ መልኩ መጽሐፍ ቅዱስን እንደሚያውቅ ስለተገነዘበ፣ «እንግዲያውስ ደህና እርስዎ በብሉይ ኪዳን ሰዎች እንዴት እንደዳኑ ይንገሩ?» አለ።

ዶክተር አይረንጎይድም ዛሬ ሰዎች በእምነት እንደሚድኑ የብሉይ ኪዳን ሰዎችም በእምነት እንደ ዳኑ አብራሩ።

በዕብራውያን ምዕራፍ 11 ላይ «በእምነት» የሚለውን ቃል ሃያ አንድ ጊዜ ተጽፎ ታገኙታል፡፡

አይሁድ ከሆናችሁ በሥጋ የአብርሃም ልጅ ናችሁ፡፡ ነገር ግን በመንፈስ የአብርሃም ልጆች ናችሁን? አብርሃም በኢየሱስ ክርስቶስ ለሚያምኑና በእምነት ለጸደቁ ሁሉ አባት ነው፡፡ አሕዛብ ከሆናችሁ በሥጋ የአብርሃም ዘር ልትሆኑ አትችሉም፡፡ ነገር ግን መንፈሳዊ ዝርያዎቹ ልትሆኑ ትችላላችሁ፡፡ አብርሃም «በእግዚአብሔር አመነ ጽድቅም ሆኖ ተቆጠረለት»፡፡